

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
KOMISIONI I LETRAVE ME VLERË
REPUBLIKES SE MAQEDONISE SE VERIOT
SECURITIES AND EXCHANGE COMMISSION
OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

У П А Т С Т В О

**ЗА ВРШЕЊЕ НА ПРОЦЕНКА НА РИЗИК ОД ПЕРЕЊЕ ПАРИ И
ФИНАНСИРАЊЕ ТЕРОРИЗАМ ЗА СУБЈЕКТИТЕ ПОД НАДЗОР НА
КОМИСИЈАТА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ**

У Д H Ë Z I M

**ПËР КРЬЕРЈЕН Е ВЛЕРËСИМИТ ТË РРЕЗИКУТ НГА ПАСТРИМИ I PARAVE DHE
FINANCIMI I TERRORIZMIT ПËР СУБЈЕКТЕТ НËН МБИКËQYRJE
ТË КОМИСИОНИТ ТË LETRAVE ME VLERË**

Врз основа на член 180-а и член 184 точка б од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/2005, 25/2007, 07/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013, 43/2014, 15/2015, 154/2015, 192/2015, 23/2016 и 83/2018 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/2020 и 288/2021) и член 11 став 7 и член 151 став 1 точка 3 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.151/2022), Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 09.10.2023 година, донесе

УПАТСТВО

ЗА ВРШЕЊЕ НА ПРОЦЕНКА НА РИЗИК ОД ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ ТЕРОРИЗАМ ЗА СУБЈЕКТИТЕ ПОД НАДЗОР НА КОМИСИЈАТА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Глава I

Општи одредби

Член 1

(1) Со ова Упатство се утврдуваат:

- постапките за проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам, - факторите на ризик што субјектите над кои Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Комисијата) врши надзор над примената на мерките и дејствијата утврдени со Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (во понатамошен текст: Законот) треба да ги земат предвид при проценката на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам, а се поврзани со индивидуалните деловни односи и повремениите трансакции и

- начинот на спроведување на поедноставена и засилена анализа на клиентот.

(2) Субјекти од став (1) на овој член се: брокерски куќи, банки со дозвола за работа со хартии од вредност, друштва за инвестиционо советување, лицата кои даваат услуги на инвестициски советник, друштва за управување со отворени, затворени и приватни инвестициски фондови и отворените, затворените и приватните инвестициски фондови (во натамошниот текст: субјекти).

Глава II.

Проценка на ризик и управување со ризик од перење пари и финансирање на тероризам

Член 2

(1) Секој субјект е должен при проценка и управување со ризикот од перење пари и финансирање на тероризам, а кој произлегува од деловните односи со клиентите и повремениите трансакции да ги спроведе следните активности:

Në bazë të nenit 180-a dhe nenit 184 pika b të Ligjit për Letrat me Vlerë (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 95/2005, 25/2007, 07/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013, 43/2014, 15/2015, 154/2015, 192/2015, 23/2016 dhe 83/2018 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 31/2020 dhe 288/2021) dhe nenit 11 paragrafi 7 dhe nenit 151 paragrafi 1 pika 3 të Ligjit të Parandalimit të Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr.151/2022), Komisioni i Letrave me Vlerë i Republikës së Maqedonisë së Veriut në seancën e vet të mbajtur më datë 09.10.2023 miratoi

UDHËZIM

PËR KRYERJEN E VLERËSIMIT TË RREZIKUT NGA PASTRIMI I PARAVE DHE FINANCIMI I TERRORIZMIT PËR SUBJEKTET NËN MBIKËQYRJE TË KOMISIONIT TË LETRAVE ME VLERË

Kreu I

Dispozita të përgjithshme

Neni 1

(1) Me këtë Udhëzim përcaktohen:

- procedurat për vlerësim të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, - faktorët e rrezikut që subjektet ndaj të cilëve Komisioni i Letrave me Vlerë i Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejshëm: Komisioni) kryen mbikëqyrje mbi zbatimin e masave dhe veprimeve të përcaktuara me Ligjin e Parandalimit të Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit (në tekstin e mëtejshëm: Ligji) duhet t'i marrin parasysh gjatë vlerësimit të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, ndërsa janë të ndërlidhura me raportet individuale afariste dhe transaksionet e përkohshme dhe

- mënyrat e zbatimit të analizës të thjeshtësuar dhe të përforuçar të klientit.

(2) Subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni janë: Shtëpitë e brokerimit, Bankat me leje për punë me letra me vlerë, Shoqëritë e këshillimit të investimeve, personat të cilët japin shërbime si këshilltar i investimeve, Shoqëritë administruese të fondeve të hapura, të mbyllura dhe private të investimeve dhe Fondet e hapura, të mbyllura dhe private të investimeve (në tekstin e mëtejshëm: subjektet).

Kreu II.

Vlerësimi i rrezikut dhe menaxhimi me rrezikun nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit

Neni 2

(1) Çdo subjekt ka për obligim që gjatë vlerësimit dhe menaxhimit me rrezikun nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, që rezulton nga raportet afariste me klientët dhe transaksionet e përkohshme, t'i zbatojë aktivitetet në vijim:

1. да изврши проценка на своето целокупно работење со цел да го утврди степенот на изложеност на ризик од перење пари и финансирање тероризам. Соодветно, секој субјект е должен да изврши проценка на ризикот од аспект на производите и услугите кои ги нудат на своите клиенти со цел да утврдат кои сегменти од нивното работење се изложени на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам, видот, профилот и потеклото на клиентите, бројот и големината на трансакциите и каналите за дистрибуција на услугите кои се нудат на клиентите;
2. соодветно на извршената проценка на целокупното работење како што е наведено во точка 1 од овој став, секој субјект е должен да го идентификува соодветното ниво и начинот на вршење на анализа на клиентите кое ќе го спроведува при воспоставување на деловниот однос со клиентот и извршувањето на повремени трансакции;
3. да обезбеди доволно информации со цел да биде сигурен дека ги идентификувал сите релевантни фактори на ризик и, доколку е потребно, да обезбеди дополнителни мерки при анализата на клиентите со цел да добијат сеопфатен преглед на ризикот поврзан со одреден деловен однос и повремена трансакција и
4. да врши редовна проверка и ажурирање на проценката на ризик, а најмалку еднаш годишно.

(2) Субјектите исто така се должни да ги следат трансакциите на своите клиенти со цел да проверат дали истите се соодветни на профилот на ризик на тој клиент и, каде што е соодветно, да извршат проверка на потеклото на средствата со цел да детектираат можно перење пари и финансирање тероризам. Податоците, документите и информациите кои субјектите ги имаат за своите клиенти треба да бидат редовно ажурирани и точни.

Анализа на клиентот Член 3

- (1) Секој субјект треба да изврши анализа на клиентот кога се воспоставува деловен однос или се извршува повремена трансакција, кога постои сомневање за вистинитоста или соодветноста на претходно добиените податоци за идентитетот на клиентот или вистинскиот сопственик и кога постои сомневање за перење пари или финансирање на тероризам, без оглед на каков било исклучок или износ на средства.
- (2) Анализата од став (1) на овој член ги вклучува најмалку мерките засновани на ризик со цел:
 1. идентификување на клиентот и, каде што е применливо, вистинскиот сопственик или лицето кое дејствува во име и за сметка на клиентот, како што е уредено со Законот,

1. të kryejë vlerësim të punës së vet të përgjithshme me qëllim që të përcaktojë shkallën e ekspozimit ndaj rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit. Në mënyrë përkatëse, çdo subjekt ka për obligim që të kryejë vlerësim të rrezikut nga këndvështrimi i produkteve dhe shërbimeve të cilat ua ofrojnë klientëve të tyre me qëllim që të përcaktojnë se cilat segmente nga puna e tyre janë të ekspozuara ndaj rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, lloji, profili dhe origjina e klientëve, numri dhe madhësia e transaksioneve dhe kanalet e distribuimit të shërbimeve të cilat u ofrohen klientëve;
2. në mënyrë përkatëse me vlerësimin e kryer të punës së përgjithshme siç është theksuar në pikën 1 të këtij paragrafi, çdo subjekt ka për obligim që të identifikojë nivelin përkatës dhe mënyrën e kryerjes së analizës së klientëve të cilën do ta zbatojë gjatë themelimit të marrëdhënies afariste me klientin dhe kryerjes së transaksioneve të përkohshme;
3. të sigurojë informacione të mjaftueshme me qëllim që të jetë i sigurt se i ka identifikuar të gjithë faktorët relevantë të rrezikut dhe, përderisa është e nevojshme, të sigurojë masa shtesë gjatë analizës së klientëve me qëllim që të fitojnë pasqyrë gjithëpërfshirëse të rrezikut të ndërlidhur me marrëdhënie të caktuar afariste dhe transaksion të përkohshëm dhe
4. të kryejë kontrollim dhe përditësim të rregullt të vlerësimit të rrezikut, të paktën një herë në vit.

(2) Subjektet poashtu janë të obliguar që t'i monitorojnë transaksionet e klientëve të tyre me qëllim që të kontrollojnë nëse të njëjtit janë përkatës me profilin e rrezikut të atij klienti dhe, aty ku është e përshtatshme, të kryejnë kontrollim të origjinës së mjeteve me qëllim që të detektojnë pastrim të mundshëm të parave dhe financim të terrorizmit. Të dhënat, dokumentet dhe informacionet të cilat subjektet i kanë për klientët e tyre duhet të jenë rregullisht të përditësuara dhe të sakta.

Analiza e klientit Neni 3

- (1) Çdo subjekt duhet të kryejë analizë të klientit kur themelohet marrëdhënie afariste ose zbatohet transaksion i përkohshëm, kur ekziston dyshimi për vërtetësinë ose përshtatshmërinë e të dhënave të fituara paraprakisht për identitetin e klientit ose pronarin e vërtetë dhe kur ekziston dyshimi për pastrim të parave ose financim të terrorizmit, pa marrë parasysh çfarëdo përjashtimi ose shume të mjeteve.
- (2) Analiza nga paragrafi (1) i këtij neni i përfshin të paktën masat e bazuara në rrezik me qëllim të:
 1. identifikimit të klientit dhe, aty ku është e zbatueshme, pronarin e vërtetë ose personin i cili vepron në emër dhe për llogari të klientit, siç është e rregulluar me Ligjin,

2. потврда на идентитетот на клиентот врз основа на веродостојни и независни извори и, каде што е применливо, проверка на идентитетот на вистинскиот сопственик на клиентот за сигурно утврдување,

3. утврдување на целта и намерата на деловниот однос и

4. постојано следење на деловниот однос.

(3) При извршување на анализата на клиентот, субјектите може да користат и нови технологии за спречување перење пари и финансирање тероризам, кои вклучуваат:

1. иновативни вештини, методи и процедури кои се користат за да се постигнат целите поврзани со ефективна имплементација на барањата за спречување перење пари и финансирање тероризам и

2. иновативни начини за користење на воспоставени процеси базирани на технологија за да се постигне усогласување со обврските за спречување перење пари и финансирање тероризам.

(4) Со користење на новите технологии за анализа на клиентот, како што се дигитална идентификација на клиентите, напредно следење на трансакциите, вештачката интелигенција или разни контролни решенија (вклучувајќи поврзана/взаемна заедничка анализа на податоци) субјектите треба да постигнат подобро познавање на своите клиенти, особено во делот на утврдување на потеклото на средствата, како и следење на трансакциите кои може да претставуваат ризик.

Изготвување на проценка на ризик од перење пари и финансирање на тероризам

Член 5

(1) Проценката на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам се состои од:

1. идентификување на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам и

2. проценка, разбирање и намалување на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам.

(2) Субјектите се должни при идентификување на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам да ги земат предвид следниве фактори на ризик:

1. фактори на ризик кои се однесуваат на клиентот;

2. факторите на ризик кои се однесуваат на државите или географските подрачја;

3. фактори на ризик кои се однесуваат на производитите, услугите и трансакциите и

4. фактори на ризик кои се однесуваат на каналите на дистрибуција (начинот на испорака на услугите).

(3) Субјектите се должни, кога е можно, да ги соберат информациите за факторите на ризик од перење пари и финансирање на тероризам од различни извори, без разлика

2. konfirmim të identitetit të klientit në bazë të burimeve të besueshme dhe të pavarura dhe, aty ku është e zbatueshme, verifikim të identitetit të pronarit të vërtetë të klientit për përcaktim të sigurt,

3. përcaktimin e qëllimit dhe synimin e marrëdhënies afariste dhe

4. monitorim të vazhdueshëm të marrëdhënies tregtare .

(3) Gjatë kryerjes së analizës së klientit, subjektet mund të përdorin edhe teknologji të reja për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit, të cilat përfshijnë:

1. shkathtësi, metoda dhe procedura inovative të cilat përdoren për t'u arritur qëllimet lidhur me implementimin efektiv të kërkesave për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit dhe

2. mënyra inovative për përdorimin e proceseve të vendosura të bazuara në teknologji në mënyrë që të arrihet harmonizim me detyrimet për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit.

(4) Me përdorimin e teknologjive të reja për analizë të klientit, siç janë identifikimi digjital i klientëve, monitorimi i avancuar i transaksioneve, intelijenca artificiale ose zgjidhje të ndryshme kontrolluese (duke përfshirë analizë të ndërlidhur/ndërsjellë të përbashkët të të dhënave) subjektet duhet të arrijnë njohje më të mirë të klientëve të tyre, në veçanti në pjesën e përcaktimit të origjinës së mjeteve, si dhe monitorimin e transaksioneve të cilat mund të paraqesin rrezik.

Përpilimi i vlerësimit të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit

Neni 5

(1) Vlerësimi i rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit përbëhet nga:

1. identifikimi i rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit dhe

2. vlerësimi, kuptimi dhe ulja e rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.

(2) Subjektet janë të obliguar që gjatë identifikimit të rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit t'i marrin parasysh faktorët e rrezikut në vijim:

1. faktorët e rrezikut të cilët i referohen klientit;

2. faktorët e rrezikut të cilët u referohen shteteve ose zonave gjeografike;

3. faktorëve të rrezikut të cilët u referohen produkteve, shërbimeve dhe transaksioneve, dhe

4. faktorëve të rrezikut të cilët u referohen kanaleve të distribuimit (mënyrës së dorëzimit të shërbimeve).

(3) Subjektet janë të obliguar, kur kjo është e mundur, t'i grumbullojnë informacionet për faktorët e rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit nga burime të ndryshme, pa

дали се пристапува индивидуално или преку комерцијално достапни механизми или бази на податоци во кои се обединети информации од повеќе извори.

(4) Субјектите се должни да го утврдат видот и бројот на извори на податоци кои содржат информации и податоци за факторите на ризик.

(5) Изворите на информации кои субјектите се должни да ги земат предвид при спроведувањето на активноста од став (4) на овој член се:

1. национална проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам;
2. информации изготвени од страна на влади или други државни институции, како што се: националните проценки на ризик, стратешките објави и предупредувања, како и образложенија кои се даваат кон релевантните прописи;
3. упатства, циркулари и информации издадени од надлежни органи, како и објаснувања за изречени регулаторни казни;
4. извештаи за закани, предупредувања, типологии и други информации издадени од страна на управите за спречување перење пари и други државни органи за кривично гонење и
5. информации добиени од анализа на клиентот.

(6) Субјектите може да земат предвид и други релевантни извори на информации, како што се:

1. сопствено знаење и професионално искуство;
2. информации од здруженија на кои субјектите припаѓаат за типологии и информации за ризиците што се појавуваат;
3. информации од граѓанското општество за индексите на корупцијата и други извештаи за државите;
4. информации од извештаи на меѓународни тела обврзани за поставување стандарди за меѓусебна евалуација или црни листи;
5. информации од доверливи и јавни извори, како и извештаи од доверливи медиуми;
6. информации од доверливи комерцијални организации и
7. информации од статистички организации и академската заедница.

Фактори за проценка на ризик

Член 6

(1) Субјектите се должни со внатрешен акт да ги пропишат факторите на ризик и методологијата што ќе ја користат и применуваат. При дефинирање на факторите на ризик, субјектите се должни да ги имаат во предвид најмалку факторите на ризик од ова Упатство и Законот. Факторите на ризик пропишани со ова Упатство не претставуваат конечна листа на фактори на ризик и истите се разгледуваат во согласност со околностите во конкретниот случај.

marrë parasysh nëse qasja bëhet në mënyrë individuale ose përmes mekanizmave komercialisht të qasshme ose bazave të të dhënave në të cilat janë të bashkuara informacionet nga një numër i burimeve.

(4) Subjektet janë të obliguar që të përcaktojnë llojin dhe numrin e burimeve të të dhënave të cilat përmbajnë informacione dhe të dhëna për faktorët e rrezikut.

(5) Burimet e informacioneve të cilat subjektet janë të obliguar që t'i marrin parasysh gjatë zbatimit të aktivitetit nga paragrafi (4) i këtij neni janë:

1. vlerësimi kombëtar i rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit;
2. informacione të përpluara nga ana e qeverive ose institucioneve të tjera shtetërore, siç janë: vlerësimet kombëtare të rrezikut, publikimet dhe paralajmërimet strategjike, si dhe arsyetimet të cilat jepen ndaj rregullave relevante;
3. udhëzimet, cirkularët dhe informacionet e lëshuara nga organet kompetente, si dhe sqarimet për dënime të shqiptuara rregullatore;
4. raporte për kërcënime, paralajmërimet, tipologji dhe informacione të tjera të lëshuara nga ana e drejtorive për parandalimin e pastrimit të parave dhe organeve të tjera shtetërore për ndjekje penale, dhe
5. informacione të fituara nga analiza e klientit.

(6) Subjektet mund të marrin parasysh edhe burime të tjera relevante të informacioneve, siç janë:

1. njohuri vetjake dhe përvojë profesionale;
2. informacione nga shoqata të cilave u takojnë subjektet për tipologji dhe informacione për rreziqet që paraqiten;
3. informacione nga shoqëria civile për indeksat e korrupsionit dhe raporte të tjera për shtetet;
4. informacione nga raporte të trupave ndërkombëtar të detyruar për vendosjen e standardeve për vlerësimin e ndërsjellë ose listave të zeza;
5. informacione nga burime konfidenciale dhe publike, si dhe raporte nga media të besueshme;
6. informacione nga organizata të besueshme komerciale dhe
7. informacione nga organizata statistikore dhe komuniteti akademik.

Faktorë për vlerësim të rrezikut

Neni 6

(1) Subjektet janë të obliguar që me akt të brendshëm t'i përcaktojnë faktorët e rrezikut dhe metodologjinë që do të përdorin dhe zbatojnë. Gjatë përkufizimit të faktorëve të rrezikut, subjektet janë të obliguar që të kenë parasysh të paktën faktorët e rrezikut nga ky Udhëzim dhe Ligji. Faktorët e rrezikut të përcaktuar me këtë Udhëzim nuk paraqesin listë përfundimtare të faktorëve të rrezikut dhe të njëjtit shqyrtohen në përputhje me rrethanat në rastin konkret.

(2) При проценка на ризикот од поединечни деловни односи или повремени трансакции, субјектите не се обврзани да ги идентификуваат сите фактори на ризик пропишани со ова упатство, туку само оние кои се релевантни за одреден деловен однос или трансакција.

(3) Субјектите се должни да имаат сеопфатен пристап кон ризикот поврзан со околноста на одреден деловен однос или повремена трансакција.

Фактори на ризик кои се однесуваат на клиентот

Член 7

(1) Субјектите се должни при идентификување на ризикот поврзан со клиентот и неговиот вистински сопственик да ги земат во предвид ризиците поврзани со дејноста или професионалната активност на клиентот, неговиот углед, како и природата и неговото однесување.

(2) Факторите на ризик поврзани со дејноста или професионалната активност на клиентот и неговиот вистински сопственик, кои субјектите се должни да ги разгледаат се следниве:

1. клиентот и неговиот вистински сопственик се поврзани со сектори кои се изложени на поголем ризик од корупција, како што се градежниот сектор, фармацевтскиот сектор, здравствениот сектор, трговијата со оружје и одбрана, рударската индустрија или секторот за јавни набавки;

2. клиентот или неговиот вистински сопственик се поврзани со сектори кои се изложени на поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, како што се трансфер на пари, казина и организатори на игри на среќа или трговци со благородни метали;

3. клиентот и неговиот вистински сопственик се поврзани со сектори кои вклучуваат значителни износи на готовина;

4. во случај кога клиентот е правно лице или правен аранжман, целта на нивното основање, на пример, нивната дејност;

5. клиентот и неговиот вистински сопственик се носители на јавна функција или постојат други релевантни врски со лица носители на јавна функција;

6. клиентот и неговиот вистински сопственик имаат некаква истакната јавна функција или се работи за лице кое може да ја злоупотреби својата позиција за стекнување лична корист, како на пример членови на влијателни тела со овластувања да носат одлуки или поединци кои можат да влијаат на извршната власт или на други носители на одлуки;

7. клиентот е правно лице на кое се применуваат барања за обелоденување на податоци со кои се обезбедуваат доверливи и јавно достапни информации за вистинскиот сопственик на клиентот, како што се акционерско друштво со чии акции се тргува на регулиран пазар;

(2) Гјатѐ влерѐсimit тѐ ррезикот nga raporte individuale afariste ose transakcione тѐ пѐркoхshme, subjektet nuk janѐ тѐ detyruar qѐ т'i identifikojnѐ тѐ gjithѐ faktorѐt e rrezikut тѐ пѐrcaktuar me kѐтѐ udhѐzim, por vetѐm ato тѐ cilat janѐ relevante пѐр нјѐ marrѐdhѐnie тѐ caktuar afariste ose transakcion.

(3) Subjektet janѐ тѐ obliguar qѐ тѐ kenѐ qasje gjithѐpѐrfshirѐse ndaj rrezikut тѐ ndѐrlidhur me rrethanat e marrѐdhѐnies sѐ caktuar afariste ose transakcionit тѐ пѐркoхshѐm.

Факторѐ тѐ ррезикот qѐ i referohen klientit

Neni 7

(1) Subjektet janѐ тѐ obliguar qѐ гјатѐ identifikimit тѐ ррезикот lidhur me klientin dhe pronarin e tij тѐ вѐртетѐ т'i marrin parasysh rreziqet e ndѐrlidhura me veprimtarinѐ ose aktivitetin profesional тѐ klientit, reputacionin e tij, si dhe natyrѐn dhe sjelljen e tij.

(2) Faktorѐt e rrezikut lidhur me veprimtarinѐ ose aktivitetin profesional тѐ klientit dhe pronarit тѐ tij тѐ вѐртетѐ, тѐ cilѐт subjektet janѐ тѐ obliguar qѐ т'i shqyrtojnѐ, janѐ si нѐ vijim:

1. klienti dhe pronari i tij i вѐртетѐ janѐ тѐ ndѐrlidhur me sektorѐ тѐ cilѐт janѐ тѐ ekspozuar ndaj rrezikut мѐ тѐ madh nga korrupsioni, siч janѐ sektori i ndѐrtimtarisѐ, sektori farmaceutik, sektori shѐndetѐsor, tregtia me armѐ dhe mbrojtja, industria e xeheve ose sektori i furnizimeve publike;

2. klienti ose pronari i tij i вѐртетѐ janѐ тѐ ndѐrlidhur me sektorѐ тѐ cilѐт janѐ тѐ ekspozuar ndaj rrezikut мѐ тѐ madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, siч janѐ transferi i parave, kazinotѐ dhe organizatorѐt e lojѐrave тѐ fatit ose tregtarѐ me metale тѐ смуара;

3. klienti dhe pronari i tij i вѐртетѐ janѐ тѐ ndѐrlidhur me sektorѐ тѐ cilѐт пѐрфshijnѐ shuma тѐ konsiderueshme тѐ parave тѐ gatshme;

4. нѐ rast kur klienti ѐshтѐ person juridik ose aranzhman juridik, qѐllimi i themelimit тѐ tyre, пѐр shembull, veprimtaria e tyre;

5. klienti dhe pronari i tij i вѐртетѐ janѐ bartѐs тѐ funksionit publik ose ekzistojnѐ lidhje тѐ tjera relevante me persona, bartѐs тѐ funksionit publik;

6. klienti dhe pronari i tij i вѐртетѐ kanѐ ndonjѐ funksion тѐ theksuar publik ose бѐhet fjalѐ пѐр person i cili mund тѐ keqpѐrdor pozitѐn e vet пѐр пѐрветѐsimin e пѐрfitimit personal, si пѐр shembull anѐtarѐ тѐ trupave тѐ ndikueshѐm me autorizime пѐр тѐ sjellur vendime ose individѐ тѐ cilѐт mund тѐ ndikojnѐ нѐ autoritetet ekzekutive ose нѐ bartѐs тѐ tjerѐ тѐ vendimeve;

7. klienti ѐshтѐ person juridik tek i cili zbatohen kѐrkesat пѐр shpалosjen e тѐ dhѐnave me тѐ cilat sigurohen informacione konfidencialе dhe publikisht тѐ qashme пѐр pronarin e вѐртетѐ тѐ klientit, siч janѐ shoqѐri aksionare me aksionet e тѐ cilave tregtohet нѐ treg тѐ rregulluar;

8. клиентот е банка или финансиска институција која работи за сопствена сметка во земја со ефикасен систем за спречување перење пари и финансирање на тероризам и над кои се врши супервизија во поглед на обврската за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;

9. клиентот е банка или финансиска институција над кој се изречени санкции или други мерки од страна на надлежен орган во изминатите години поради неисполнување на обврските за спречување перење пари и финансирање на тероризам;

10. клиентот е орган на државната (јавната) управа или компанија од држава со низок степен на корупција и

11. минатото (позадината) на клиентот и неговиот вистински сопственик е во согласност со сознанијата на субјектот за нивната поранешна, постоечка или планирана деловна активност, приходи од работење, изворот на средства на клиентот и на неговиот вистински сопственик.

(3) Факторите на ризик поврзани со угледот на клиентот и неговиот вистински сопственик кои субјектите се должни да ги разгледаат се следниве:

1. постојат неповолни извештаи од веродостојни и сигурни медиуми или други извори на информации за клиентот и неговиот вистински сопственик, како што се наводи за казниви дела или врски со тероризам или финансирање на тероризам, при што за овие наводи не е потребно да биде донесена правосилна судска пресуда;

2. поради управни или кривични постапки или наводи за терористичка активност или финансирање на тероризам, имотот на клиентот, неговиот вистински сопственик или на било кое лице за кое се знае дека е тесно поврзано со нив, му бил замрзнат или субјектот има основа за сомневање дека му е замрзнат;

3. субјектот има сознанија дека клиентот или неговиот вистински сопственик биле пријавени во Управата за финансиско разузнавање поради сомнителни трансакции и

4. субјектот има други информации за интегритетот на клиентот и неговиот вистинскиот сопственик со кои се стекнал за времетраење на деловниот однос.

(4) Субјектите мора да имаат во предвид дека некои од факторите на ризик поврзани со природата и однесувањето на клиентот или неговиот вистински сопственик нема да бидат видливи при воспоставување на деловниот однос, односно може да се појават откако деловниот однос веќе ќе биде воспоставен.

(5) Факторите на ризик поврзани со природата и однесувањето на клиентот или неговиот вистински сопственик кои треба да се земат предвид од страна на субјектот се следниве:

1. клиентот има оправдана причина поради која не може да обезбеди цврсти докази за својот идентитет, ако на пример се работи за лице кое бара меѓународна заштита;

8. klienti është bankë ose institucion financiar i cili punon për llogari të vet me një vend me sistem efikas për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit dhe ndaj të cilëve kryhet mbikëqyrje në aspekt të detyrimit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit;

9. klienti është bankë ose institucion financiar ndaj të cilit janë të shqiptuara sanksione ose masa të tjera nga ana e organit kompetent në vitet e fundit për shkak të mospërbushjes së detyrimeve për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit;

10. klienti është organ i administratës shtetërore (publike) ose kompani nga shteti me shkallë të ulët të korrupsionit dhe

11. e kaluara (prapavija) e klientit dhe pronarit të tij të vërtetë është në përputhje me njohuritë e subjektit për aktivitetin e tyre afarist të mëparshëm, ekzistues ose të planifikuar, të ardhurat nga të punuarit, burimin e mjeteve të klientit dhe të pronarit të tij të vërtetë.

(3) Faktorët e rrezikut të ndërlidhur me reputacionin e klientit dhe pronarin e tij të vërtetë të cilët subjektet janë të obliguar që t'i shqyrtojnë, janë si në vijim:

1. ekzistojnë raporte të pafavorshme nga media të besueshme dhe të sigurta ose burime të tjera të informacioneve për klientin dhe pronarin e tij të vërtetë, siç janë pretendimet për veprat ndëshkuese ose lidhjet me terrorizëm ose financim të terrorizmit, gjatë së cilës për këto pretendime nuk është e nevojshme që të sjellet aktgjykim i plotfuqishëm gjyqësor;

2. për shkak të procedurave administrative ose penale ose pretendimeve për aktivitet terroristik ose financim të terrorizmit, prona e klientit, pronarit të tij të vërtetë ose të cilitdo person për të cilin dihet se është ngushtë i lidhur me ata, i është ngrirë ose subjekti ka bazë për dyshim se i është ngrirë;

3. subjekti ka njohuri se klienti ose pronari i tij i vërtetë kanë qenë të raportuar në Drejtorinë e Inteligjencës Financiare për shkak të transaksioneve të dyshimta dhe

4. subjekti ka informacione të tjera për integritetin e klientit dhe pronarin e tij të vërtetë të cilat i ka përvetësuar gjatë kohëzgjatjes së marrëdhënies afariste.

(4) Subjektet duhet të kenë parasysh se disa nga faktorët e rrezikut të ndërlidhur me natyrën dhe sjelljen e klientit ose pronarit të tij të vërtetë nuk do të jenë të dukshme gjatë themelimit të marrëdhënies afariste, respektivisht mund të paraqiten pasi që marrëdhënia afariste tashmë do të jetë themeluar.

(5) Faktorët e rrezikut të ndërlidhur me natyrën dhe sjelljen e klientit ose pronarit të tij të vërtetë të cilët duhet marrë parasysh nga ana e subjektit, janë si në vijim:

1. klienti ka arsye të justifikuar për shkak të së cilës nuk mund të sigurojë dëshmi të forta për identitetin e vet, nëse për shembull bëhet fjalë për person i cili kërkon mbrojtje ndërkombëtare;

2. постои сомневање во веродостојноста или вистинитоста на идентитетот на клиентот или неговиот вистински сопственик;
 3. постои сомневање дека клиентот настојува да избегне воспоставување на деловен однос, на пример, клиентот има намера да изврши една трансакција или повеќе еднократни трансакции, иако воспоставување на деловен однос би било економски оправдано;
 4. структурата на сопственост и контрола на клиентот е сложена или нетранспарентна и за тоа постои очигледно деловно и правно оправдување;
 5. клиентот издава акции на доносител или има номинирани (nominee) акционери;
 6. клиентот е правно лице или правен аранжман кој може да се користи како средство за чување имот;
 7. постои оправдана причина поради која дошло до промена на сопственичката структура и контрола врз клиентот;
 8. клиентот бара реализација на трансакции кои се сложени, невообичаени или неочекувано големи или имаат невообичаен или неочекуван тек без очигледна економска, деловна или правна оправданост;
 9. постои причина за сомневање дека клиентот се обидува да ги избегне праговите од член 13 став (1) алинеја б) и в) и член 55 од Законот;
 10. клиентот има непотребни или неразумни барања за тајност, како на пример се двоуми при обезбедување на информации потребни за спроведување на длабинска анализа или се обидува да ја прикрие вистинската природа на неговиот бизнис;
 11. дадените информации за изворот на имотот или изворот на средства на клиентот или на неговиот вистински сопственик не се разбирливи и убедливи, на пример, изворот на средствата не произлегува од плата, наследство или вложувања;
 12. клиентот не ги користи производите и услугите што ги договорил со субјектот во согласност со очекувањата при воспоставување на деловниот однос;
 13. потребите на клиентите нерезидентни би можеле да бидат подобро задоволени на друго место и дали постои очигледна економска и правна оправданост за видот на трансакцијата што клиентот ја бара и
 14. клиентот е непрофитна организација чии активности можат да бидат злоупотребени заради финансирање на тероризам.
2. ekziston dyshim në besueshmërinë ose vërtetësinë e identitetit të klientit ose pronarit të tij të vërtetë;
 3. ekziston dyshimi se klienti tenton që të shmang themelimin e marrëdhënies afariste, për shembull, klienti ka për qëllim që të kryejë një transaksion ose një numër të transaksioneve të njëhershme, edhe pse themelimi i marrëdhënies afariste do të ishte ekonomikisht i arsyetuar;
 4. struktura e pronësisë dhe kontrollit të klientit është e ndërlikuar ose jotransparente dhe për atë ekziston arsyezim i qartë afarist dhe juridik;
 5. klienti emeton aksione të bartësit ose ka aksionarë të nominuar (nominee);
 6. klienti është person juridik ose aranzhman juridik i cili mund të përdoret si mjet për ruajtjen e pronës;
 7. ekziston arsye e justifikuar për shkak të së cilës ka ardhur deri te ndryshimi i strukturës pronësore dhe kontrollit ndaj klientit;
 8. klienti kërkon realizimin e transaksioneve të cilat janë të ndërlikuar, të pazakonshme ose papritmas të mëdha ose kanë rrjedhë të pazakonshme ose të papritur pa arsyezim të qartë ekonomik, afarist ose juridik;
 9. ekziston arsye për dyshim se klienti tenton që t'i shmang pragjet nga neni 13 paragrafi (1) nënparagrafi b) dhe c) dhe neni 55 i Ligjit;
 10. klienti ka kërkesa të panevojshme ose të paarsyeshme për konfidencialitet, si për shembull ka mëdyshje gjatë sigurimit të informacioneve të nevojshme për zbatimin e analizës të përthelluar ose tenton që të fsheh natyrën e vërtetë të biznesit të tij;
 11. informatat e dhëna për burimin e pronës ose burimin e mjeteve të klientit ose të pronarit të tij të vërtetë nuk janë të kuptueshme dhe bindëse, për shembull, burimi i mjeteve nuk rrjedh nga paga, trashëgimia ose investimet;
 12. klienti nuk i përdor produktet dhe shërbimet që i ka dakorduar me subjektin në përputhje me pritshmëritë gjatë themelimit të marrëdhënies afariste;
 13. nevojat e klientëve jorezidentë do të mund të ishin më mirë të plotësuara në një vend tjetër dhe vallë ekziston arsyezim i qartë ekonomik dhe juridik për llojin e transaksionit të cilin klienti e kërkon dhe
 14. klienti është organizatë jofitimprurëse, aktivitetet e së cilës mund të jenë të keqpërdorura për shkak të financimit të terrorizmit.

Фактори на ризик кои се однесуваат на државата или географските подрачја

Член 8

(1) Субјектите се должни при идентификување на ризикот поврзан со државите и географските подрачја да ги земат во предвид ризиците поврзани со државите во кои клиентот и неговиот вистински сопственик имаат:

1. свое седиште или престојувалиште;
2. главно место на извршување на дејноста и
3. релевантни лични или деловни врски.

(2) Субјектите треба да имаат во предвид дека природата и целта на деловниот однос често може да биде одлучувачки фактор за релативната важност на поединечните држави и географските фактори на ризик, како на пример:

1. кога средствата што се користат во деловниот однос се остварени надвор од Република Северна Македонија, степенот на поврзани казниви дела и ефективност на правниот систем на друга држава ;
2. кога средствата се примаат од држави или се испраќаат во држави за кои се знае дека во нив дејствуваат терористички групи, субјектот врз основа на неговите сознанија за природата и целта на деловниот однос со клиентот е должен да разгледа во колкава мера ваквата активност може да биде протолкувана како очекувано дејствие или истото може да предизвика основ за сомневање;
3. кога клиентот е банка или финансиска институција, соодветноста на системот за перење пари и финансирање на тероризам и ефективност на надзорот за спречувањето перење пари и финансирање на тероризам во државата од која потекнува овој клиент и
4. кога клиентот е правен аранжман или труст, степенот на ефективно исполнување на меѓународните стандарди за даночна транспарентност во државата каде клиентот, или доколку е применливо, и неговиот вистински сопственик, се регистрирани.

(3) Фактори на ризик кои субјектот е должен да ги земе во предвид при утврдување на ефективност на системот за спречување перење пари и финансирање тероризам во одредена држава се следните:

1. се работи за високоризична држава како што е утврдено во Националната проценка за ризик;
2. постојат информации од повеќе од еден веродостоен или сигурен извор за квалитетот на контролите спроведени за спречување перење пари и финансирање тероризам во таа држава, а која вклучува и информации за квалитетот и ефективност на регулаторните мерки и надзорот. Изворите на овие информации можат да ги вклучат:

a) извештаите за меѓусебна проценка на FATF или други регионални тела слични на FATF;

Факторë të rrezikut që i referohen shtetit ose zonave gjeografike

Neni 8

(1) Subjektet janë të obliguar që gjatë identifikimit të rrezikut lidhur me shtetet dhe zonat gjeografike t'i marrin parasysh rreziqet e ndërlidhura me shtetet në të cilat klienti dhe pronari i tij i vërtetë kanë:

1. seli ose vendbanim e vet;
2. vendin kryesor të kryerjes së veprimtarisë dhe
3. lidhjet relevante personale ose afariste.

(2) Subjektet duhet të kenë parasysh se natyra dhe qëllimi i marrëdhënies afariste shpesh herë mund të jenë faktor vendimtar për rëndësinë relative të shteteve të veçuara dhe faktorëve gjeografik të rrezikut, si për shembull:

1. kur mjetet të cilat përdoren në marrëdhënien afariste janë të realizuara jashtë Republikës së Maqedonisë së Veriut, shkalla e veprave të ndërlidhura ndëshkuese dhe efektiviteti i sistemit juridik të një shteti tjetër;
2. kur mjetet pranohen nga shtete ose dërgohen në shtete për të cilat dihet se në ato vepronjë grupe terroriste, subjekti në bazë të njohurive të tij për natyrën dhe qëllimin e marrëdhënies afariste me klientin është i obliguar që të shqyrtojë se në çfarë mase aktiviteti i këtillë mund të interpretohet si veprim i prituri ose i njëjti mund të shkaktojë bazë për dyshim;
3. kur klienti është bankë ose institucion financiar, përshtatshmëria e sistemit për pastrimin e parave dhe financim të terrorizmit dhe efektiviteti i mbikëqyrjes së parandalimit të pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit në shtetin nga i cili e ka origjinën ky klient, dhe
4. kur klienti është aranzhman juridik ose trust, shkalla e përmbushjes efektive të standardeve ndërkombëtare për transparencë tatimore në shtetin ku klienti, ose nëse është e zbatueshme, dhe pronari i tij i vërtetë, janë të regjistruar.

(3) Faktorë të rrezikut të cilët subjekti është i obliguar që t'i merr parasysh gjatë përcaktimit të efektivitetit të sistemit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit në një shtet të caktuar janë si në vijim:

1. bëhet fjalë për shtet me rrezik të lartë siç është përcaktuar në Vlerësimin kombëtar për rrezik;
2. ekzistojnë informacione nga më shumë se një burim i besueshëm ose i sigurt për cilësinë e kontroleve të zbatuara për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit në atë shtet, që përfshin edhe informacione për cilësinë dhe efektivitetin e masave rregullatore dhe mbikëqyrjen. Burimet e këtyre informacioneve mund t'i përfshijnë:

a) raportet për vlerësim të ndërsjellë të FTAF ose trupave të tjerë rajonal të ngjajshëm me FATF;

б) листата на FATF или MONEYVAL за високоризични и некооперативни држави;

в) проценките на Меѓународниот монетарен фонд или

г) Извештаи од FSAP мисиите.

(4) Субјектот мора да земе во предвид дека членството во FATF или други регионални тела слични на него не претпоставува дека системот за спречување перење пари и финансирање тероризам во одредена држава е соодветен и ефикасен.

(5) Факторите на ризик кој субјектот е должен да ги земе во предвид при утврдување на нивото на ризикот од финансирање на тероризам поврзан со одредена држава се:

1. постоење на информации од тела надлежни за кривичен прогон или други информации од веродостојни медиуми дека таа држава финансира или поддржува терористичка активност или е општо познато дека терористички организации делуваат во рамки на таа држава или територија и

2. таа држава е предмет на финансиски санкции, ембарго или мерки кои се поврзани со тероризам, финансирање на тероризам или вооружување воспоставени од ООН или Европската Унија.

(6) Фактори на ризик кои субјектот е должен да ги земе во предвид при утврдување на нивото на транспарентност и даночна дисциплина на државите се следните:

1. постоење на информации од повеќе од еден веродостоен извор дека државата е усогласена со меѓународните даночни стандарди за транспарентност и размена на информации како и докази дека на соодветен начин во пракса се применуваат овие правила. Изворите на информации може да ги вклучат:

а) известувањата од Глобалниот форум за транспарентност и размена на информации во даночни цели на OECD во кои државите се проценуваат за потребите на даночната транспарентност и размена на информации;

б) проценка на обврските за автоматска размена на информации кои државата ги превземала врз основа на заеднички стандарди за известување;

в) проценка на усогласеноста со препораките на FATF број 9, 24 и 25 или на регионалните тела слични на FATF или

г) проценките на Меѓународниот монетарен фонд.

2. таа држава се има обврзано на заедничкиот стандард за известување за автоматска размена на податоци кој G20 го има усвоено во 2014 година и дали истиот ефективно го применува и

3. државата има воспоставено сигурни и достапни регистри за вистински сопственици.

b) lista e FATF ose MONEYVAL për shtetet me rrezik të lartë dhe jobashkëpunuese;

c) vlerësimet e Fondit Monetar Ndërkombëtar ose

ç) Raportet nga FSAP misionet.

(4) Subjekti duhet të merr parasysh se anëtarësia në FATF ose trupa të tjerë rajonal të ngjajshëm me të nuk supozon se sistemi për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit në një shtet të caktuar është i përshtatshëm dhe efikas.

(5) Faktorët e rrezikut të cilët subjekti ka për obligim që t'i merr parasysh gjatë përcaktimit të nivelit të rrezikut nga financimi i terrorizmit lidhur me një shtet të caktuar janë:

1. ekzistimi i informacioneve nga trupa kompetent për ndjekje penale ose informacione të tjera nga media të besueshme se ai shtet financon ose mbështet aktivitet terroristik ose përgjithësisht dihet se organizata terroriste veprojnë në kuadër të atij shteti ose territori, dhe

2. ai shtet është lëndë e sanksioneve financiare, embargos ose masave të cilat janë të lidhura me terrorizmin, financim të terrorizmit ose armatimin, të vendosura nga OKB-ja ose Bashkimi Evropian.

(6) Faktorë të rrezikut të cilët subjekti është i obliguar që t'i merr parasysh gjatë përcaktimit të nivelit të transparencës dhe disiplinës tatimore të shteteve janë si në vijim:

1. ekzistimi i informacioneve nga më shumë se një burim i besueshme se shteti është i harmonizuar me standardet ndërkombëtare tatimore për transparencë dhe shkëmbim të informacioneve si dhe prova se në mënyrë përkatëse në praktikë zbatohen këto rregulla. Burimet e informacioneve mund t'i përfshijnë:

a) njoftimet nga Forumi global për transparencë dhe shkëmbim të informacioneve në qëllime tatimore i OECD-së në të cilin shtetet vlerësohen për nevojat e transparencës tatimore dhe shkëmbimin e informacioneve;

b) vlerësimin e detyrimeve për shkëmbim automatik të informacioneve të cilat shteti i ka ndërmarr në bazë të standardeve të përbashkëta për njoftim;

c) vlerësimin e harmonizimit me rekomandimet e FATF numër 9, 24 dhe 25 ose të trupave rajonal të ngjajshëm me FATF ose

ç) vlerësimet e Fondit Monetar Ndërkombëtar.

2. ai shtet ka marr përsipër detyrimin për standardin e përbashkët të raportimit për shkëmbimin automatik të të dhënave të cilin G20 e ka miratuar në vitin 2014 dhe vallë të njëjtin në mënyrë efektive e zbaton dhe

3. shteti ka vendosur regjistra të sigurt dhe të qasshëm për pronarët e vërtetë.

(7) Фактори на ризик кои субјектот е должен да ги земе во предвид при утврдување на ризикот кој е поврзан со нивото на поврзаните казниви дела се следните:

1. постоење на информации од веродостојни и доверливи јавни извори за поврзани казниви дела. Изворите на информации може да ги вклучат:

- а) индекси за перцепција на корупција;
- б) извештаите на ОЕЦД за спроведување на конвенцијата за сузбивање на корупцијата на ОЕЦД и
- в) светските извештаи за дрога на канцеларијата на Обединетите Нации за дрога и криминал.

2. постоење на информации од повеќе од еден веродостоен и сигурен извор за капацитетите на истражниот и судскиот систем на државата за можноста ефикасно да изврши истрага и кривичен прогон за поврзаните кривични дела.

Фактори на ризик кои се однесуваат на производите, услугите или трансакциите
Член 9

(1) Факторите на ризик кои субјектите треба да ги земат во предвид при утврдување на ризиците поврзани со производите, услугите или трансакциите се следните:

1. степенот на транспарентност или нетранспарентност на производите, услугите или трансакциите;
2. сложеноста на производите, услугите или трансакциите и
3. вредноста или обем на производите, услугите или трансакциите.

(2) Факторите на ризик кои субјектите треба да ги земат во предвид при утврдување на ризиците поврзани со транспарентноста на одреден производ, услуга или трансакција се следниве:

1. степенот до кој еден производ или услуга овозможува анонимност или го олеснуваат прикривањето на идентитетот на клиентот, вистинскиот сопственик или сопственичката структура. Примери за такви производи и услуги се акции на доносител или доколку правното лице е фондација која може да биде структурирана на начин кој поддржува анонимност и овозможува трансакции со фиктивни компании или компании со номинални (nominee) акционери и

2. степенот до кој трето лице, кое не е вклучено во деловниот однос, може да дава инструкции како на пример, во случај на коресподентски однос.

(3) Факторите на ризик кои субјектите треба да ги земат во предвид при утврдување на ризиците поврзани со сложеноста на одреден производ, услуга или трансакција се следните:

(7) Faktorë të rrezikut të cilët subjekti është i obliguar që t'i merr parasysh gjatë përcaktimit të rrezikut që është i ndërlidhur me nivelin e veprave të ndërlidhura ndëshkuese janë si në vijim:

1. ekzistimi i informacioneve nga burime të besueshme dhe konfidenciale publike për vepra të ndërlidhura ndëshkuese. Burimet e informacioneve mund t'i përfshijnë:

- a) indekset për perceptimin e korrupsionit;
- b) raportet e OECD-së për zbatimin e konventës së OECD-së për parandalimin e korrupsionit dhe
- c) raportet botërore për drogën të Zyrës së Kombeve të Bashkuara për drogë dhe krim.

2. ekzistim i informacioneve nga më shumë se një burim i besueshëm dhe i sigurt për kapacitetet e sistemit hetues dhe gjyqësor të shtetit për mundësinë që në mënyrë efikase të zbatohet hetim dhe ndjekje penale për veprat e ndërlidhura penale.

Faktorë të rrezikut që u referohen produkteve, shërbimeve ose transaksioneve
Neni 9

(1) Faktorët e rrezikut të cilët subjektet duhet t'i marrin parasysh gjatë përcaktimit të rreziqeve të ndërlidhura me produktet, shërbimet ose transaksionet janë si në vijim:

1. shkalla e transparencës ose jotransparencës së produkteve, shërbimeve ose transaksioneve;
2. ndërlikueshmëria e produkteve, shërbimeve ose transaksioneve dhe
3. vlera ose vëllimi i produkteve, shërbimeve ose transaksioneve.

(2) Faktorët e rrezikut të cilët subjektet duhet t'i marrin parasysh gjatë përcaktimit të rreziqeve të ndërlidhura me transparencën e një produkti, shërbimi ose transaksioni të caktuar janë si në vijim:

1. shkalla deri në të cilën një produkt ose shërbim mundëson anonimitetin ose e lehtësojnë mbulimin e identitetin të klientit, pronarit të vërtetë ose të strukturës pronësore. Shembuj të produkteve dhe shërbimeve të tilla janë aksionet e bartësit ose përderisa personi juridik është fondacion i cili mund të jetë i strukturuar në mënyrë që mbështet anonimitetin dhe mundëson transaksione me kompani fiktive ose kompani me aksionarë nominal (nominee) dhe

2. shkalla deri te e cila personi i tretë, i cili nuk është i përfshirë në marrëdhënien afariste, mund të jep udhëzime, si për shembull, në rast të marrëdhënies korresponduese.

(3) Faktorët e rrezikut të cilët subjektet duhet t'i marrin parasysh gjatë përcaktimit të rreziqeve të ndërlidhura me ndërlikueshmërinë e një produkti, shërbimi ose transaksioni të caktuar janë si në vijim:

1. степенот на сложеност на одредена трансакција и вклученост на повеќе страни или држави како и нивото на непосредност во трансакциите;

2. степенот до кој производите или услугите дозволуваат плаќање од страна на трети лица или прифаќање на прекумерни плаќања во случаите каде тоа не би бил вообичаен тек на трансакциите;

3. во случаите кога плаќањето од трети лица е очекувано, степенот на запознаеност на субјектот со идентитетот на третите лица, како на пример дали станува збор за правно лице кое исплаќа државни средства или гарантот и дали производите и услугите се финансираат исклучиво со пренос на средства од сопствената сметка на клиентот во друга финансиска институција која е предмет на надзор и е обврзана да ги почитува стандардите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

4. познавање на субјектот за ризиците поврзани со одреден негов нов или иновативен производ или услуга, особено кога вклучува користење на нови технологии или начини на плаќање.

(4) Факторите на ризик кои субјектите треба да ги земаат во предвид при утврдување на ризикот поврзан со вредноста или обемот на одреден производ, услуга или трансакција се следните:

1. степенот до кој производите или услугите се фокусирани на готовина, како што се многу платежни услуги и одредени тековни сметки;

2. степенот до кој производите или услугите ги олеснуваат или поттикнуваат трансакции со висока вредност и

3. постоење на одредени ограничувања во поглед на максималната вредност на трансакцијата или на нивото на премијата со кои би се ограничила употребата на производи или услуги за целите на перење пари и финансирање на тероризам.

Фактори на ризик кои се однесуваат на каналите на дистрибуција (начинот на испорака)

Член 10

(1) При утврдување и идентификување на ризикот поврзан со начинот на кој производите или услугите се испорачуваат до клиентот, субјектот е обврзан да го земе предвид ризикот поврзан со:

1. мерките кои е потребно да бидат преземени во ситуации кога клиентот не е физички присутен при испорака на производ или услуга;

2. мерките кон лицата со кои субјектите биле доведени во положба да воспостават однос при примена на Законот и

3. природата на односот помеѓу посредникот и субјектот.

1. shkalla e ndërlikueshmërisë së një transaksioni të caktuar dhe përfshirja e më shumë palëve ose shteteve si dhe niveli i drejtëpërdrejtshmërisë në transaksionet;

2. shkalla deri në të cilën produktet ose shërbimet lejojnë pagesë nga ana e personave të tretë ose pranimin e pagesave të stërpaguara në rastet ku kjo nuk do të ishte rrjedhë e zakonshme e transaksioneve ;

3. në rastet kur pagesa nga persona të tretë është e pritur, shkalla e njohshmërisë së subjektit me identitetin e personave të tretë, si për shembull vallë bëhet fjalë për person juridik i cili paguan mjete shtetërore ose garantuesi dhe vallë produktet dhe shërbimet financohen ekskluzivisht me transfer të mjeteve nga llogaria personale e klientit në institucion tjetër financiar që është lëndë e mbikëqyrjes dhe është i obliguar që t'i respektojë standardet për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit.

4. njohja e subjektit për rreziqet lidhur me ndonjë produkt ose shërbim të caktuar të ri ose inovativ të tij, në veçanti kur përfshin përdorimin e teknologjive të reja ose mënyra të pagesës.

(4) Faktorët e rrezikut të cilët subjektet duhet t'i marrin parasysh gjatë përcaktimit të rrezikut lidhur me vlerën ose vëllimin e produktit, shërbimit ose transaksionit të caktuar janë si në vijim:

1. shkalla deri te e cila produktet ose shërbimet janë të përqëndruara në para të gatshme, siç janë shumë shërbime pagesore dhe llogari të caktuara rrjedhore;

2. shkalla deri te e cila produktet ose shërbimet i lehtësojnë ose i nxisin transaksionet me vlerë të lartë dhe

3. ekzistimi i kufizimeve të caktuara në këndvështrim të vlerës maksimale të transaksionit ose në nivel të premisë me të cilat do të kufizohej përdorimi i produkteve ose shërbimeve për qëllimet e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit.

Faktorët e rrezikut që u referohen kanaleve të distribuimit (mënyra e dorëzimit)

Neni 10

(1) Gjatë përcaktimit dhe identifikimit të rrezikut të ndërlidhur me mënyrën në të cilën produktet ose shërbimet dorëzohen deri te klienti, subjekti është i detyruar që të merr parasysh rrezikun lidhur me:

1. masat të cilat duhet të ndërmerren në situata kur klienti nuk është fizikisht i pranishëm gjatë dorëzimit të produktit ose shërbimit;

2. masat ndaj personave me të cilët subjektet janë vënë në pozitë që të vendosin marrëdhënie gjatë zbatimit të Ligjit dhe

3. natyra e marrëdhënies ndërmjet ndërmjetësuesit dhe subjektit.

(2) Фактори на ризик кои субјектите ги земаат во предвид при утврдување на ризиците поврзани со испорачување на производи или услуги се:

1. присуството на клиентот за време на идентификацијата;
2. употребата на одредена форма на заштита при спроведувањето на длабинска анализа на клиентот во случај на отсуство на клиентот
3. преземање мерки за спречување на лажно претставување и злоупотреба на идентитетот;
4. спроведувањето на мерки за анализа на клиентот која наместо субјектот ја има извршено некое трето лице во рамки на иста група;
5. потпирање на субјектот на мерките на анализа на клиентот кои ги спровело трето лице кое е дел од иста група а која нема да го изложи субјектот на поголем ризик од перење пари и финансирање тероризам;
6. мерките кои субјектот ги има преземено со цел да се увери дека третото лице е дел од иста група која ги применува мерките за анализа на клиентот според стандардите на Европската Економска Област (ЕЕО) согласно Законот;
7. потврдување дали мерките за анализа на клиентот наместо од субјектот се спроведени од трето лице кое е финансиска институција, а не е во рамки на истата група;
8. потврдување дали мерките за анализа на клиентот наместо од субјектот се спроведени од трето лице чија основна дејност не е поврзана со давање на финансиски услуги и кое не е дел од иста група;
9. преземени се мерки со цел субјектот да се увери:

а) дека третото лице кое не е дел од иста група, а кое ги спровело мерките за анализа на клиентот во име на субјектот, применува мерки на анализа на клиент и води евиденција согласно стандардите на ЕЕО и дека врз истото се врши надзор со цел да се утврди усогласеност со обврските за спречување перење пари и финансирање тероризам споредливи со оние кои произлегуваат од Законот.

б) дека третото лице по поднесено барање веднаш ќе обезбеди копии од податоците со кои идентитетот на клиентот е утврден и верификуван согласно Закон дека може да се потпре на квалитетно изработената анализа на клиентот која ја применува третото лице.

Член 11

(1) Субјектот е должен факторите на ризик да ги пондерира според важноста за одреден деловен однос или повремена трансакција.

(2) Faktorët e rrezikut të cilët subjektet i marrin parasysht gjatë përcaktimit të rreziqeve të ndërlidhur me dorëzimin e produkteve ose shërbimeve janë:

1. prezenca e klientit gjatë kohës së identifikimit;
2. përdorimi i një forme të caktuar të mbrojtjes gjatë zbatimit të analizës së përhelluar të klientit në rast të mungesës së klientit;
3. ndërmarrja e masave për parandalimin e paraqitjes së rremë dhe keqpërdorimin e identitetit;
4. zbatimi i masave për analizë të klientit të cilën në vend të subjektit e ka kryer ndonjë person i tretë në kuadër të të njëjtit grup;
5. mbështetja e subjektit të masat për analizë të klientit të cilat i ka zbatuar personi i tretë i cili është pjesë e të njëjtit grup, i cili nuk do ta ekspozojë subjektin në rrezik më të madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit;
6. masat të cilat subjekti i ka ndërmarr me qëllim që të konfirmohet se personi i tretë është pjesë e të njëjtit grup, i cili i zbaton masat për analizë të klientëve sipas standardeve të Zonës Ekonomike Evropiane (ZEE) në përputhje me Ligjin;
7. konfirmim nëse masat për analizë të klientit në vend se nga subjekti janë zbatuar nga personi i tretë i cili është institucion financiar, ndërsa nuk është në kuadër të të njëjtit grup;
8. konfirmim nëse masat për analizë të klientit në vend se nga subjekti janë zbatuar nga personi i tretë, veprimtaria bazë e të cilit nuk është e ndërlidhur me dhënien e shërbimeve financiare dhe i cili nuk është pjesë e të njëjtit grup;
9. janë ndërmarr masa me qëllim që subjekti të vërtetohet :

a) se personi i tretë i cili nuk është pjesë e të njëjtit grup, ndërsa i ka zbatuar masat për analizë të klientit në emër të subjektit, zbaton masa të analizës së klientit dhe mban evidencë në përputhje me standrdet e ZEE-së dhe se mbi të njëjtin kryhet mbikëqyrje me qëllim që të përcaktohet harmonizimi me detyrimet për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit të krahasueshme me ato që rrjedhin nga Ligji.

b) se personi i tretë pas kërkesë së parashtruar, menjëherë do të sigurojë kopje nga të dhënat me të cilat identiteti i klientit përcaktohet dhe verifikohet në përputhje me Ligjin, se mund të mbështetet mbi analizën e hartuar në mënyrë cilësore të klientit të cilën e zbaton personi i tretë.

Neni 11

(1) Subjekti ka për obligim që faktorët e rrezikut t'i ponderojë sipas rëndësisë së marrëdhënies të caktuar afariste ose transaksionit të përkohshëm.

(2) При пондерирање на факторите за ризик субјектот е должен да осигура дека:

1. на доделувањето на пондерот неоправдано не влијае само еден фактор;
2. проценката за ризик не е условена од економски фактори или профитот на субјектот;
3. пондерирањето не доведува до ситуација во која би било невозможно било кој деловен однос да биде категоризиран со висок ризик и
4. ситуациите наведени во член 39 од Законот кои се однесуваат на околности кои претставуваат висок ризик, не можат да бидат исклучени при пондерирање на клиентот.
5. Оценката за ризик која е автоматски доделена може да биде поништена.

(3) Доколку субјектот ја поништил оценката за ризик од став 2 точка 5 од овој член, истиот е должен таквото поништување на оценката уредно да го документира.

(4) Субјектот мора да биде сигурен дека доделената оценка за ризик го одразува неговото разбирање за ризикот од перење пари и финансирање тероризам и истото ќе може на барање да и го докаже на Комисијата.

Категоризација на деловните односи и реализираните трансакции

Член 12

(1) По извршената проценка на ризикот, субјектот е обврзан да ги категоризира деловните односи и повремените трансакции, согласно проценетиот степен на ризик од перење пари и финансирање на тероризам.

(2) Субјектот е обврзан со внатрешен акт да го пропише начинот на категоризацијата на ризиците според типот и големината на бизнисот и видовите ризици на кои е изложен, во најмалку три категории: висок, среден или низок ризик.

Глава III

Мерките за поедноставена и засилена анализа на клиентот

Член 13

(1) Субјектот е потребно да користи процена на ризик заради насочување на ресурсите за управување со ризикот од перење пари и финансирање на тероризам, при воспоставување на деловен однос со клиентот и во текот на времетраењето на деловниот однос.

(2) Субјектот е должен да ги примени мерките за анализа на клиентот наведени во член 15 од Законот со цел истите да му бидат од помош за подобро да ги разбере ризиците поврзани со поединечни деловни односи или повремени трансакции.

(2) Гјатѐ ponderimit тѐ факторѐве пѐр ррезик субјекти ѐсштѐ и obliguar qѐ тѐ сигурожѐ се:

1. нѐ ndarjen e paarsyeshme тѐ ponderit nuk ndikon vetѐм нјѐ фактор;
2. vlerѐsimi i ррезикут nuk ѐсштѐ и kushtѐzuar nga факторѐ ekonomik ose fitimi i субјектит;
3. ponderimi nuk sjell deri нѐ нјѐ situatѐ нѐ тѐ cilѐн do тѐ ishte e pamundur qѐ ciliado marrѐdhѐnie afariste тѐ kategorizohet me ррезик тѐ лartѐ dhe
4. situatat e theksuara нѐ nenin 39 тѐ Ligjit тѐ cilat u referohen rrethanave qѐ paraqesin ррезик тѐ лartѐ, nuk mund тѐ jenѐ тѐ пѐрjashtuara гјатѐ ponderimit тѐ klientit.
5. Vlerѐsimi i ррезикут i cili ѐсштѐ автоматикisht i ndarѐ mund тѐ anulohet.

(3) Pѐrderisa субјекти e ka anuluar vlerѐsimin пѐр ррезик nga paragrafi 2 pika 5 e кѐтјј neni, i нјѐјти ѐсштѐ i obliguar qѐ anulimin e tillѐ тѐ vlerѐsimит t'a dokumentojѐ siq duhet.

(4) Субјекти duhet тѐ jetѐ i сигурт se vlerѐsimi i ndarѐ пѐр ррезик e pasqyron тѐ kuptuarit e tij пѐр ррезикун nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit dhe тѐ нјѐјтѐн sipas кѐрkesѐс do тѐ mund t'ia dѐshmoјѐ Komisionit.

Категоризими и marrѐdhѐnieve afariste dhe трансакционеве тѐ realizuara

Нени 12

(1) Pas vlerѐsimит тѐ kryer тѐ ррезикут, субјекти ѐсштѐ i detyruar qѐ t'i категоризожѐ marrѐdhѐniet afariste dhe трансакционет e пѐркohshme нѐ пѐрputhје me shkallѐн e vlerѐsuar тѐ ррезикут nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.

(2) Субјекти ѐсштѐ i detyruar qѐ me акт тѐ brendshѐм тѐ пѐрcaкtoјѐ мѐнyрѐн e категоризимит тѐ ррезикеве sipas lloјit dhe madhѐsisѐ sѐ biznesit dhe lloјeve тѐ ррезикеве ndaj тѐ cilave ѐсштѐ i експозуар, sѐ paku нѐ tre категори: тѐ лartѐ, тѐ mesѐм ose тѐ улѐт.

Креу III

Masat пѐр анализѐ тѐ thjeshtѐsuar dhe тѐ пѐрфорcuар тѐ klientit

Нени 13

(1) Субјекти duhet тѐ пѐрдor vlerѐsim тѐ ррезикут пѐр shkak тѐ orientimit тѐ resurseve пѐр menaxhim me ррезикун nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, гјатѐ themelimit тѐ marrѐdhѐnies afariste me klientin dhe гјатѐ kohѐзгјатјes sѐ marrѐdhѐnies afariste.

(2) Субјекти ѐсштѐ i obliguar qѐ t'i zbatojѐ masat пѐр анализѐ тѐ klientit тѐ theksuara нѐ nenin 15 тѐ Ligjit me qellim qѐ тѐ нјѐјtat t'i ndihmoјнѐ нѐ мѐнyрѐ qѐ mѐ mirѐ t'i kuptojѐ ррезикет e ndѐrlidhura me marrѐdhѐnie тѐ veqуara afariste ose

(3) Субјектот е должен со внатрешен акт да ги пропише мерките за анализа на клиентот во согласност со степенот и видот на ризици од перење пари и финансирање на тероризам кои тој ги утврдил. При дефинирање на мерките за анализа, субјектот е обврзан да ги земе во предвид мерките за анализа пропишани со ова Упатство и истите доследно да ги применува.

Поедноставена анализа на клиентот

Член 14

(1) При вршење на поедноставена анализа на клиентот, субјектот е должен да ги спроведе сите мерки за анализа на клиентот наведени во член 15 и член 38 од Законот.

(2) Доколку деловниот однос или повремениите трансакции се категоризирани со низок ризик, субјектот може да го прилагоди обемот, времето на спроведување или типот на одредени или на сите мерки за анализа на клиентот на начин кој е соодветен на оваа категорија на ризик.

(3) Мерките на поедноставена анализа што субјектите може да ги применат вклучуваат, но не се ограничени на:

1. прилагодување на времето за спроведување на анализа на клиентот, на пример во случаите каде што бараниот производ или трансакција има карактеристики кои ја ограничуваат употребата на производот или трансакцијата за целите на перење пари и финансирање на тероризам:

а) со проверка на идентитетот на клиентот и/ или вистинскиот сопственик на клиентот за време на воспоставувањето на деловниот однос или

б) со проверка на идентитетот на клиентот и/ или на вистинскиот сопственик на клиентот кога трансакциите го надминуваат интерно одредениот праг или по истекот на разумен временски период. Во таков случај, субјектот мора да обезбеди дека:

- со наведеното не се исклучува клиентот од спроведување на анализа на клиентот согласно закон;
- субјектот мора до го идентификува и верификува идентитетот на клиентот и на вистинскиот сопственик на клиентот;
- прагот или временското ограничување се поставени на разумно ниско ниво;
- воспоставил систем за откривање на пречекорувањата на утврдениот праг или временската рамка на ограничување и
- не го одложува спроведувањето на анализа на клиентот во случај кога со закон или подзаконски акт е пропишано собирање на тие информации.

трансакции të përkohshme.

(3) Субјекти është i obliguar që me akt të brendshëm t'i përcaktojë masat për analizë të klientit në përputhje me shkallën dhe llojin e rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, të cilat ai i ka përcaktuar. Gjatë përkufizimit të masave për analizë, subjekti ka për detyrim që t'i merr parasysh masat për analizë të përcaktuara me këtë Udhëzim dhe të njëjtat t'i zbatojë me përpikshmëri.

Analizë e thjeshtësuar e klientit

Neni 14

(1) Gjatë kryerjes së analizës së thjeshtësuar së klientit, subjekti është i obliguar që t'i zbatojë të gjitha masat për analizë të klientit, të theksuara në nenin 15 dhe nenin 38 të Ligjit.

(2) Përderisa marrëdhënia afariste ose transaksionet e përkohshme janë të kategorizuara me rrezik të ulët, subjekti mund të përshtatë vëllimin, kohën e zbatimit ose llojin e masave të caktuara ose të të gjithave masave për analizë të klientit në mënyrë e cila është përkatëse për këtë kategori të rrezikut.

(3) Masat e analizës së thjeshtësuar që subjektet mund t'i zbatojnë, përfshijnë, por nuk janë të kufizuara në:

1. përshtatje të kohës së zbatimit të analizës së klientit, për shembull në rastet kur produkti ose transaksioni i kërkuar ka karakteristika të cilat e kufizojnë përdorimin e produktit ose transaksionit për qëllimet e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit:

a) me kontrollimin e identitetit të klientit dhe/ose pronarit të vërtetë të klientit gjatë themelimit të marrëdhënies afariste ose

b) me kontrollimin e identitetit të klientit dhe/ose të pronarit të vërtetë të klientit kur transaksionet e tejkalojnë pragun e përcaktuar në mënyrë interne ose pas skadimit të një periudhe të arsyeshme kohore. Në rast të tillë, subjekti duhet të sigurojë se:

- me të përmendurën nuk përjashtohet klienti nga zbatimi i analizës së klientit në përputhje me ligj;
- subjekti duhet të identifikojë dhe verifikojë identitetin e klientit dhe të pronarit të vërtetë të klientit;
- pragu ose kufizimi kohor janë të vendosura në nivel të arsyeshëm të ulët;
- ka vendosur sistem për zbulimin e tejkalimeve të pragut të përcaktuar ose kornizën kohore të kufizimeve dhe
- nuk e prolongon zbatimin e analizës së klientit në rast kur me ligj ose akt nënligjor është përcaktuar grumbullimi i atyre informacioneve.

2. прилагодување на обемот на информации собрани за идентификација, верификација или следење на деловниот однос, како на пример:

- a) проверка на идентитет врз основа на информациите добиени од еден сигурен, веродостоен документ или извор на податоци, или
- b) претпоставка за природата и целта на деловниот однос, бидејќи производот е дизајниран исклучиво за една намена.

3. прилагодување на квалитетот или изворот на информации собрани за идентификација, верификација или следење на деловниот однос, како на пример:

- a) прифаќање на информациите добиени од страна на клиентот, наместо од независен извор кога се проверува идентитетот на вистинскиот сопственик, доколку од објективни причини не е можно да се соберат информации од независни извори или
- b) кога ризикот кој се поврзува со сите аспекти на деловниот однос е многу низок, потпирајќи се на извор на средства за да се исполнат некои од барањата за анализа на клиентот, на пример, кога станува збор за средства доделени како државна помош или кога средствата се префрлени од сметка која гласи на име на клиентот

4. прилагодување на динамиката со која се ажурира анализата на клиентот и се ревидира деловниот однос, на пример, дури по некој одреден настан како распрашување на клиентот со цел склучување договор за нов производ или услуга или пречекорување на утврдениот праг во трансакција која не треба да резултира со неажурирање на информациите од анализата на клиентот и

5. прилагодување на динамиката и интензитетот на следење на трансакциите, како што се следење на трансакции само над одреден праг кој субјектот е должен да го постави на разумно ниво и да се воспостави систем за идентификација на поврзани трансакции, кои заедно би го надминале тој праг.

(4) Информациите кои субјектот ги собира со примена на мерки на поедноставена анализа на клиентот мора да му обезбедат разумна сигурност дека неговата проценка за низок степен на ризик поврзан со деловниот однос или повремената трансакција е оправдана и ќе биде доволна на субјектот за да обезбеди доволно информации за природата на деловниот однос или повремените трансакции со цел идентификување на необични или сомнителни трансакции.

(5) Субјектот не смее да применува мерки на поедноставена анализа кога за клиентот, трансакцијата, средствата или ресурсите постојат причини за сомневање за перење пари и/ или финансирање на тероризам, кога во однос на клиентот се применува сценарио со висок степен на ризик, доколку станува збор за сложена и невообичаена трансакција за

2. përshtatje e vëllimit të informacioneve të grumbulluara për identifikim, verifikim ose monitorim të marrëdhënies afariste, si për shembull:

- a) verifikimi i identitetit në bazë të informacioneve të fituara nga një dokument i sigurt, i besueshëm ose burim i të dhënave, ose
- b) supozim për natyrën dhe qëllimin e marrëdhënies afariste, meqë produkti është i dizajnuar ekskluzivisht për një qëllim.

3. përshtatje e cilësisë ose burimit të informacioneve të grumbulluara për identifikim, verifikim ose monitorim të marrëdhënies afariste, si për shembull :

- a) pranimi i informacioneve të fituara nga ana e klientit, në vend se nga një burim i pavarur kur kontrollohet identiteti i pronarit të vërtetë, përderisa nga shkaqe objektive nuk është e mundur të grumbullohen informacione nga burime të pavarura ose
- b) kur rreziku i cili ndërlidhet me të gjitha aspektet e marrëdhënies afariste është tejet i ulët, duke u mbështetur në burim të mjeteve me qëllim që të përmbushen disa nga kërkesat për analizë të klientit, për shembull, kur bëhet fjalë për mjete të ndara si ndihmë shtetërore ose kur mjetet janë transferuar nga një llogari e cila është në emër të klientit

4. përshtatje e dinamikës me të cilën përditësohet analiza e klientit dhe revidohet marrëdhënia afariste, për shembull, madje pas ndonjë ngjarje të caktuar, si marrja në pyetje e klientit me qëllim të përmbylljes së marrëveshjes për produkt ose shërbim të ri ose tejkallim të pragut të përcaktuar në transaksion i cili nuk duhet të rezultojë me mospërditësim të informacioneve nga analiza e klientit dhe

5. përshtatje e dinamikës dhe intensitetit të monitorimit të transaksioneve, siç janë monitorimi i transaksioneve vetëm mbi një prag të caktuar të cilin subjekti ka për obligim që t'a vendos në nivel të arsyeshëm dhe të themelojë sistem për identifikim të transaksioneve të ndërlidhura, të cilët së bashku do t'a tejkallonin atë prag.

(4) Informacionet të cilat subjekti i grumbullon me zbatim të masave të analizës së thjeshtësuar duhet t'i sigurojnë klientit siguri të arsyeshme se vlerësimi i tij i shkallës së ulët të rrezikut lidhur me marrëdhënien afariste ose transaksionin e përkohshëm është i arsyetuar dhe do të jetë i mjaftueshëm për subjektin që të sigurojë informacione të mjaftueshme për natyrën e marrëdhënies afariste ose transaksionet e përkohshme me qëllim të identifikimit të transaksioneve të pazakonshme ose të dyshimta.

(5) Subjekti nuk guxon të zbatojë masa të analizës së thjeshtësuar kur për klientin, transaksionin, mjetet ose resurset ekzistojnë arsye për dyshim për pastrim të parave dhe/ose financim të terrorizmit, kur në raport me klientin zbatohet skenar me shkallë të lartë të rrezikut, përderisa bëhet fjalë për transaksion të ndërlidhur dhe të pazakontë për të cilën ekziston

koja postoi obvraska za spoveduvanje na zasilena analiza согласно закон тогаш субјектот не може да применува поедноставена анализа.

Засилена анализа на клиентот

Член 15

(1) Субјектот е должен да применува мерки за засилена анализа на клиентот во случаите наведени во член 39 од Законот заради управување и намалување на ризиците кои потекнуваат од високо ризични трансакции.

(2) Мерките за засилена анализа на клиентот се применуваат истовремено со редовните мерки за анализа на клиентот.

Мерки за засилена анализа кои се применуваат за носители на јавни функции

Член 16

(1) Субјектите кои утврдиле дека клиентот или вистинскиот сопственик на клиентот е носител на јавна функција, се должни:

1. да преземат соодветни мерки за да го утврдат изворот на средствата и имотот што ќе се користи во деловниот однос или за повремени трансакции, со цел да се осигураат дека нема да управуваат со пари стекнати преку корупција или друго казниво дело;

2. да добијат одобрение од високото раководство за да воспостави или да го продолжи деловниот однос со одредено лице кое е носител на јавна функција или клиент чиј вистински сопственик е носител на јавна функција;

3. да се спроведат засилени мерки за постојано следење на трансакциите и ризиците поврзани со деловниот однос, а при тоа динамиката на следењето треба да биде усогласена со високото ниво на ризик кој произлегува од деловниот однос и

4. да се идентификуваат невообичаени трансакции и редовно да се разгледуваат сите информации кои се на располагање за да се обезбеди дека сите нови информации кои би можеле да влијаат на проценката на ризиците ќе може навремено да бидат идентификувани.

(2) Мерките од став 1 точка 1 на овој член зависат од степенот на ризик поврзан со деловниот однос или повремениот трансакција. Кога ризикот поврзан со деловниот однос или повремениот трансакција со лица носители на јавна функција е особено висок, субјектот е должен да го провери изворот на средствата и на имотот врз основа на веродостојни и независни податоци, документи или информации.

(3) Субјектот е обврзан со внатрешен акт да дефинира кое ниво од високото раководство ќе биде надлежно за одобрувањето наведено во став 1 точка 2 на овој член.

detyrimi për zbatimin e analizës së përforcuar në përputhje me ligj, atëherë subjekti nuk mund të zbatojë analizë të thjeshtësuar.

Analizë e përforcuar e klientit

Neni 15

(1) Subjekti është i obliguar që të zbatojë masa të analizës së përforcuar klientit në rastet e theksuara në nenin 39 të Ligjit me qëllim të menaxhimit dhe zvogëlimit të rreziqeve të cilat rrjedhin nga transaksionet me rrezik të lartë.

(2) Masat për analizë të përforcuar të klientit zbatohen njëkohësisht me masat e rregullta për analizë klientit.

Masat për analizë të përforcuar të cilat zbatohen për bartësit e funksioneve publike

Neni 16

(1) Subjektet të cilët kanë vërtetuar se klienti ose pronari i vërtetë i klientit është bartës i funksionit publik, janë të obliguar:

1. të ndërmarrin masa përkatëse për të përcaktuar burimin e mjeteve dhe pronës që do të përdoret në marrëdhënien afariste ose për transaksione të përkohshme, me qëllim që të sigurohen se nuk do të menaxhohen me para të përvetësuara përmes korrupsionit ose ndonjë vepër tjetër ndëshkuese;

2. të fitojnë miratim nga udhëheqësia e lartë për të themeluar ose për të vazhduar marrëdhënien afariste me person të caktuar i cili është bartës i funksionit publik ose klient, pronari i vërtetë i të cilit është bartës i funksionit publik;

3. të zbatohen masa të përforcuara për monitorimin e vazhdueshëm të transaksioneve dhe rreziqeve të ndërlidhura me marrëdhënien afariste, gjatë kësaj dinamika e monitorimit duhet të jetë e harmonizuar me nivelin e lartë të rrezikut i cili rezulton nga marrëdhënia afariste dhe

4. të identifkohet transaksione të pazakonta dhe rregullisht të shqyrtohen të gjitha informacionet të cilat janë në dispozicion për t'u siguruar se të gjitha informacionet e reja të cilat mundet të ndikojnë në vlerësimin e rreziqeve do të mundet në kohë të jenë të identifkuara.

(2) Masat nga paragrafi 1 pika 1 e këtij neni varen nga shkalla e rrezikut lidhur me marrëdhënien afariste ose transaksionin e përkohshëm. Kur rreziku lidhur me marrëdhënien afariste ose transaksionin e përkohshëm me persona bartës të funksionit publik është posaçërisht i lartë, subjekti ka për obligim që të kontrollojë burimin e mjeteve dhe të pronës në bazë të të dhënave të besueshme dhe të pavarura, dokumenteve ose informacioneve.

(3) Subjekti është i detyruar që me akt të brendshëm të përkufizojë se cili nivel i udhëheqësisë së lartë do të jetë kompetent për miratimin e theksuar në paragrafin 1 pika 2 e këtij neni.

Раководното лице треба да биде на доволно висока функција и да има овластувања за надзор и носење на одлуки за прашања кои директно влијаат врз профилот на ризичност на субјектот. При одлучување за одобрувањето од ставот 1 точка 2 на овој член, лицето ќе ги земе предвид степенот на ризик од перење пари и финансирање на тероризам на кој субјектот би бил изложен ако воспостави или продолжи со деловниот однос и можноста ефикасно да управува со тој ризик.

(4) Субјектот е должен да ги спроведе сите мерки од ставот 1 на овој член за лицата кои се носители на јавни функции и на членовите на нивните семејства и познати блиски соработници на лицата од член 2 точка 39 од Законот, како и да го прилагоди обемот на овие мерки во согласност со ризикот.

Мерки за засилена анализа кои се применуваат за клиенти од високоризични држави

Член 17

(1) При вршење на трансакции со физички или правни лица кои се основани или се жители на високоризична држава како и во сите други високо-ризични ситуации, субјектот е должен со внатрешен акт да дефинира мерки на засилена анализа соодветни за поединечна високоризична ситуација.

(2) Соодветниот вид на засилена анализа, вклучувајќи го и обемот на бараните дополнителни информации и спроведениот засилен надзор, треба да зависат од причината поради која одредена повремена трансакција или одреден деловен однос е категоризиран како високоризичен.

(3) За сите случаи од став 1 на овој член, субјектот не е обврзан да ги применува сите мерки за засилена анализа од ставот 4 на овој член. Во одредени ситуации со висок ризик, може да биде доволно да се фокусира на зголемен континуиран надзор во текот на траењето на деловниот однос.

(4) При одредувањето на мерките за засилена анализа од ставот 1 на овој член, субјектот треба да го земе во предвид следното:

1. зголемување на обемот на информации што се собираат за целите на анализата:

а) информации за идентитетот на клиентот и на неговиот вистински сопственик или сопственичката структура и контрола на клиентот, со цел субјектот да се осигури дека го разбира ризикот поврзан со деловниот однос.

(5) Зголемувањето на обемот на информации од став (4) точка 1 може да вклучи собирање и проценка на информации за угледот на клиентот или на неговиот вистински сопственик и проценка на било какви негативни тврдења против клиентот или неговиот вистински сопственик, како што се:

Personi udhëheqës duhet të jetë në funksion mjaftueshëm të lartë dhe të ketë autorizime për mbikëqyrje dhe sjellje të vendimeve për çështje të cilat drejtpërdrejtë ndikojnë mbi profilin e rrezikshmërisë së subjektit. Gjatë vendimmarrjes për miratimin nga paragrafi 1 pika 2 e këtij neni, personi do të merr parasysh shkallën e rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit ndaj të cilit subjektet do të ishte i ekspozuar nëse themelon ose vazhdon me marrëdhënien afariste dhe mundësinë që në mënyrë efikase të menaxhojë me atë rrezik.

(4) Subjektet ka për obligim që t'i zbatojë të gjitha masat nga paragrafi 1 i këtij neni për personat të cilët janë bartës të funksioneve publike dhe të anëtarëve të familjeve të tyre dhe bashkëpunëtorëve të njohur të afërt të personave nga neni 2 pika 39 e Ligjit, si dhe të përshtat vëllimin e këtyre masave në përputhje me rrezikun.

Masa për analizë të përforcuar që zbatohen për klientë nga shtete me rrezik të lartë

Neni 17

(1) Gjatë kryerjes së transakcioneve me persona fizik ose juridik të cilët janë të themeluar në ose banorë të një shteti me rrezik të lartë, si dhe në të gjitha situatat tjera me rrezik të lartë, subjektet është i obliguar që me akt të brendshëm të përkufizojë masa për analizë të përforcuar që janë përkatëse për një situatë të veçuar me rrezik të lartë.

(2) Lloji përkatës i analizës të përforcuar, përfshirë edhe vëllimin e informacioneve rishtazi të kërkuara dhe mbikëqyrjen e përforcuar të zbatuar, duhet të varen nga arsyeja për shkak të së cilës transakcioni i caktuar i përkohshëm ose marrëdhënia e caktuar afariste është e kategorizuar me rrezik të lartë.

(3) Për të gjitha rastet nga paragrafi 1 i këtij neni, subjektet nuk është i detyruar që t'i zbatojë të gjitha masat për analizë të përforcuar nga paragrafi 4 i këtij neni. Në situata të caktuara me rrezik të lartë, mund të jetë i mjaftueshëm përqëndrimi në mbikëqyrje të zmadhuar të vazhdueshme gjatë kohëzgjatjes së marrëdhënies afariste.

(4) Gjatë përcaktimit të masave për analizë të përforcuar nga paragrafi 1 i këtij neni, subjektet duhet të merr parasysh si në vijim:

1. rritjen e vëllimit të informacioneve që grumbullohen për qëllime të analizës:

a) informacione për identitetin e klientit dhe të pronarit të tij të vërtetë ose strukturës pronësore dhe kontroll ndaj klientit, me qëllim që subjektet të sigurohet se e kupton rrezikun e ndërlidhur me marrëdhënien tregtare.

(5) Rritja e vëllimit të informacioneve nga paragrafi (4) pika 1 mund të përfshijë grumbullimin dhe vlerësimin e informacioneve për reputacionin e klientit ose të pronarit të tij të vërtetë dhe vlerësim të çfarëdo pohimeve negative kundër klientit ose pronarit të tij të vërtetë, siç janë:

- информации за членови на семејството и блиските деловни партнери;
- информации за минатите и сегашните деловни активности на клиентот или неговиот вистински сопственик и
- неповолни медиумски изјави.

б) информации во врска со природата на деловниот однос со цел субјектот да може да утврди дека природата и целта на деловниот однос се легитимни за да може да изработи комплетен профил на ризичност на клиентот, како што се:

- бројот, големината и динамиката на реализација на очекуваните трансакции по сметка, така што субјектот може да ги согледа отстапувањата кои може да предизвикаат сомнежи и следствено да се бараат докази и документација од клиентот
- причината поради која клиентот бара одреден производ или услуга, особено кога не е јасно зошто потребите на клиентот не можат да се исполнат на поинаков начин или во друга земја
- дестинација на средствата
- природата на деловната активност на клиентот или неговиот вистински сопственик, со цел субјектот полесно да ја разбере веројатната природа на деловниот однос.

2. зголемување на квалитетот на информациите кои се собираат за целите на анализа на клиентот за да се потврди идентитетот на клиентот или вистинскиот сопственик на клиентот, вклучувајќи:

- а) поставување на барање првото плаќање да се изврши преку сметка отворена на име на клиентот во банка во РС Македонија или во земја-членка на Европската Унија или трета земја во која се применуваат мерки исти или еквивалентни на оние утврдени со Законот и
- б) проверка дека имотот на клиентот и средствата кои се користат во деловниот однос не потекнуваат од криминални активности и дека изворот на имотот и изворот на средствата е во согласност со сознанијата на субјектот за клиентот и природата на деловниот однос. Во одредени случаи, кога ризикот поврзан со деловниот однос е особено висок, проверката на изворот на имотот и изворот на средствата може да биде единствената соодветна мерка за ублажување на ризикот. Изворот на средствата или имотот може да се провери, на пример, со споредување на пријавениот ДДВ и данок на добивка, копии од ревидираните извештаи, банкарски изводи, јавни исправи или медиумски написи.

- информации за членови на семејството и блиските деловни партнери;
- информации за минатите и сегашните деловни активности на клиентот или неговиот вистински сопственик и
- неповолни медиумски изјави.

б) информации во врска со природата на деловниот однос со цел субјектот да може да утврди дека природата и целта на деловниот однос се легитимни за да може да изработи комплетен профил на ризичност на клиентот, како што се:

- бројот, големината и динамиката на реализација на очекуваните трансакции по сметка, така што субјектот може да ги согледа отстапувањата кои може да предизвикаат сомнежи и следствено да се бараат докази и документација од клиентот
- причината поради која клиентот бара одреден производ или услуга, особено кога не е јасно зошто потребите на клиентот не можат да се исполнат на поинаков начин или во друга земја
- дестинација на средствата
- природата на деловната активност на клиентот или неговиот вистински сопственик, со цел субјектот полесно да ја разбере веројатната природа на деловниот однос.

2. рритја е целта на информациите кои се собираат за целите на анализа на клиентот за да се потврди идентитетот на клиентот или вистинскиот сопственик на клиентот, вклучувајќи:

- а) поставување на барање првото плаќање да се изврши преку сметка отворена на име на клиентот во банка во РС Македонија или во земја-членка на Европската Унија или трета земја во која се применуваат мерки исти или еквивалентни на оние утврдени со Законот и
- б) проверка дека имотот на клиентот и средствата кои се користат во деловниот однос не потекнуваат од криминални активности и дека изворот на имотот и изворот на средствата е во согласност со сознанијата на субјектот за клиентот и природата на деловниот однос. Во одредени случаи, кога ризикот поврзан со деловниот однос е особено висок, проверката на изворот на имотот и изворот на средствата може да биде единствената соодветна мерка за ублажување на ризикот. Изворот на средствата или имотот може да се провери, на пример, со споредување на пријавениот ДДВ и данок на добивка, копии од ревидираните извештаи, банкарски изводи, јавни исправи или медиумски написи.

3. Зголемување на фреквенцијата на следење со цел субјектот да се осигура дека може да управува со ризикот поврзан со поединечните деловни односи или може да заклучи дека деловниот однос повеќе не одговара на подготвеноста на субјектот за преземање ризик, како и субјектот да биде во можност да идентификува трансакции за кои е потребно понатамошно испитување, вклучувајќи:

а) зголемување на зачестеноста на ревидирање на деловниот однос за да се одредат потенцијалните промени во профилот на ризичност на клиентот и способноста на субјектот и понатаму да го управува тој ризик;

б) добивање согласност на високото раководство за воспоставување или продолжување на деловен однос со цел да се осигура дека високото раководство е свесно за ризиците на кои субјектот е изложен и да може да донесе одлука соодветна на способноста да управува со тој ризик;

в) почесто ревидирање на деловниот однос со цел да се осигура дека сите промени во профилот на ризичност на клиентот ќе се идентификуваат, проценат и, доколку е потребно, ќе се преземат потребните мерки или

г) да спроведуваат почесто или подетално следење на трансакциите за да се идентификуваат какви било необични или неочекувани трансакции кои можат да предизвикаат сомневање за перење пари и финансирање на тероризам. Следењето на трансакциите по потреба може да вклучува утврдување на дестинацијата на средствата или причините за извршување на одредени трансакции.

Мерки за засилена анализа применети на сложени и невообичаени трансакции

Член 18

(1) Субјектот е должен да има соодветни политики и процедури во рамки на програмата од член 12 од Законот за откривање на сложени и невообичаени трансакции или шеми на трансакции.

(2) Субјектот е должен да применува мерки за засилена анализа кога ќе открие трансакции кои се невообичаени поради тоа што:

1. се поголеми од очекувањата на субјектот со оглед на познавањето на клиентот, деловниот однос или категоријата на која клиентот припаѓа,

2. се невообичаени или неочекувани во споредба со вообичаената активност на клиентот или со трансакциите кои се поврзани со слични клиенти, производи или услуги,

3. се многу комплексни во споредба со други слични трансакции поврзани со слични типови на клиенти, производи или услуги,

3. Rritja e frekuencës së monitorimit me qëllim që subjekti të sigurohet se mund të menaxhojë me rrezikun lidhur me marrëdhëniet individuale afariste ose mund të konkludojë se marrëdhënia afariste nuk i përgjigjet më përgatishmërisë së subjektit për ndërmarrje të rrezikut, si dhe subjekti të jetë në mundësi të identifikojë transaksione për të cilat është i nevojshëm ekzaminimi i mëtejshëm, përfshirë:

a) rritje të shpeshtësisë së revidimit të marrëdhënies afariste për t'u përcaktuar ndryshimet potenciale në profilin e rrezikshmërisë së klientit dhe aftësia e subjektit që më tej të menaxhojë atë rrezik;

b) fitimi i pëlqimit nga udhëheqësia e lartë për themelimin ose vazhdimin e marrëdhënies afariste me qëllim që të sigurohet se udhëheqësia e lartë është e vetëdijshme për rreziqet në të cilat subjekti është i ekspozuar dhe të mund të sjell vendim përkatës me aftësinë për të menaxhuar me atë rrezik;

c) revidim më të shpeshtë të marrëdhënies afariste me qëllim që të sigurohet se të gjitha ndryshimet në profilin e rrezikshmërisë së klientit do të identifkohen, vlerësohen dhe, nëse është e nevojshme, do të ndërmerren masat e duhura dhe

ç) të zbatojnë monitorim më të shpeshtë ose më të hollësishëm të transaksioneve për t'u identifikuar çfarëdo transaksione të pazakonshme ose të papritura të cilat mund të shkaktojnë dyshim për pastrim të parave dhe financim të terrorizmit. Monitorimi i transaksioneve sipas nevojës mund të përfshijë përcaktimin e destinacionit të mjeteve ose arsyet për zbatimin e transaksioneve të caktuara.

Masa për analizë të përforcuar të zbatuara në transaksione të ndërlikuara dhe të pazakonta

Neni 18

(1) Subjekti është i obliguar që të ketë politika dhe procedura përkatëse në kuadër të programit nga neni 12 i Ligjit për zbulimin e transaksioneve të ndërlikuara dhe të pazakonta ose skema të transaksioneve.

(2) Subjekti është i obliguar që të zbatojë masa për analizë të përforcuar kur do të zbulojë transaksione të cilat janë të pazakonta ngase:

1. janë më të mëdha nga pritshmëritë e subjektit duke pasur parasysh njohjen e klientit, marrëdhënien afariste ose kategorinë të cilës i takon klienti,

2. janë të pazakonta ose të papritura në krahasim me aktivitetin e zakonshëm të klientit ose me transaksionet të cilat janë të ndërlidhura me klientë të ngjajshëm, produkte ose shërbime,

3. janë shumë të ndërlikuara në krahasim me transaksione të tjera të ngjajshme të ndërlidhura me lloje të ngjajshme të klientëve, produkteve ose shërbimeve,

4. субјектот не гледа одредена економска или правна оправданост на трансакцијата или се сомнева во вистинитоста на информациите што му се дадени.

(3) Овие мерки на засилена анализа на клиентот треба да бидат доволни со цел субјектот да може да утврди дали невообичаените трансакции предизвикуваат сомневање и покрај мерките наведени во член 45 од Законот, вклучуваат најмалку и:

а) преземање на оправдани и соодветни мерки со цел да се разбере позадината и целта на трансакциите, на пример, за да се утврди изворот и дестинацијата на средства или собирање на дополнителни информации за деловната активност на клиентот со цел да се утврди веројатноста на спроведувањето на таквите трансакции за тој клиент и

б) почесто следење на деловните односи и последователните трансакции и посветување на поголемо внимание на деталите.

(4) Субјектот може да одлучи да ги следи поединечните трансакции кога се пропорционални на ризикот што го идентификувал.

Одбивање на деловен однос и реализирање на трансакција

Член 19

(1) Субјектот кој не може да ги преземе мерките за анализа на клиентот од член 15 од Законот, доколку не е сигурен дека целта и природата на деловниот однос се легитимни или ако оцени дека не може ефикасно да се справи со ризикот и дека тоа би можело да се користи за целите на перење пари и финансирање на тероризам, во тој случај е должен:

1. да одбие да воспостави деловен однос со клиентот;
2. да го прекине деловниот однос со клиентот;
3. да не изврши повремена трансакција и/или
4. да не изврши трансакција во рамки на воспоставен деловен однос, до моментот на спроведувањето на мерките за анализа на клиентот.

(2) Кога веќе постои деловен однос за кој субјектот не може да ги спроведе мерките наведени во член 15 од Законот во разумен рок или за кои постои основано сомнение дека целта и природата на деловниот однос не се во согласност со закон, субјектот е должен да го прекине или одложи спроведувањето на трансакцијата до прекинување на деловниот однос или до спроведување на мерки.

(3) Примената на пристапот кој се заснова на проценката на ризикот не го обврзува субјектот да ги одбие или да ги прекине деловните односи со целокупната категорија на клиенти кои се поврзани со висок ризик од перење пари и финансирање на тероризам, бидејќи ризикот поврзан со поединечни деловни односи варира во рамките на истата категорија клиенти.

4. субјекти не можат да се одлучат за економик или правна оправданост на трансакциите или да се сомневаат во вистинитоста на информациите што им се дадени.

(3) Кето маса на анализата мора да биде доволна за субјектот да може да утврди дали невообичаените трансакции предизвикуваат сомневање и покрај мерките наведени во член 45 од Законот, вклучуваат најмалку и:

а) одбивање на оправдани и соодветни мерки со цел да се разбере позадината и целта на трансакциите, на пример, за да се утврди изворот и дестинацијата на средства или собирање на дополнителни информации за деловната активност на клиентот со цел да се утврди веројатноста на спроведувањето на таквите трансакции за тој клиент и

б) мониторинг на деловните односи и последователните трансакции и посветување на поголемо внимание на деталите.

(4) Субјектот може да одлучи да ги следи поединечните трансакции кога се пропорционални на ризикот што го идентификувал.

Refuzim i marrëdhënies afariste dhe realizim të transaksioni

Neni 19

(1) Субјектот кој не може да ги преземе мерките за анализа на клиентот од член 15 од Законот, доколку не е сигурен дека целта и природата на деловниот однос се легитимни или ако оцени дека не може ефикасно да се справи со ризикот и дека тоа би можело да се користи за целите на перење пари и финансирање на тероризам, во тој случај е должен:

1. да одбие да воспостави деловен однос со клиентот;
2. да го прекине деловниот однос со клиентот;
3. да не изврши повремена трансакција и/или
4. да не изврши трансакција во рамки на воспоставен деловен однос, до моментот на спроведувањето на мерките за анализа на клиентот.

(2) Кога веќе постои деловен однос за кој субјектот не може да ги спроведе мерките наведени во член 15 од Законот во разумен рок или за кои постои основано сомнение дека целта и природата на деловниот однос не се во согласност со закон, субјектот е должен да го прекине или одложи спроведувањето на трансакцијата до прекинување на деловниот однос или до спроведување на мерки.

(3) Примената на пристапот кој се заснова на проценката на ризикот не го обврзува субјектот да ги одбие или да ги прекине деловните односи со целокупната категорија на клиенти кои се поврзани со висок ризик од перење пари и финансирање на тероризам, бидејќи ризикот поврзан со поединечни деловни односи варира во рамките на истата категорија клиенти.

(4) Субјектот е должен со внатрешен акт (Програмата согласно член 12 од Законот или Проценка на ризик согласно член 9 алинеа 1 и член 11 од Законот) да го пропише степенот на донесување одлуки за забрана на воспоставување и прекинување на деловен однос, забрана за извршување трансакција или прекин на спроведување на трансакции, како и да го пропише рокот од ставот 2 на овој член.

(4) Subjekti ka për obligim që me akt të brendshëm (Programi në përputhje me nenin 12 të Ligjit ose Vlerësimi i rrezikut në përputhje me nenin 9 nënparagrafi 1 dhe nenin 11 të Ligjit) të përcaktojë shkallën e sjelljes së vendimeve për ndalesë të themelimit dhe ndërprerjes së marrëdhënies afariste, ndalesë të kryerjes së transaksionit ose ndërprerje të zbatimit të transaksioneve, si dhe të përcaktojë afatin nga paragrafi 2 i këtij neni.

Надзор, преглед и чување на евиденција за проценка на ризик

Член 20

(1) Субјектот е должен да ги ревидира своите проценки на ризик од перење пари и финансирање на тероризам поврзани со поединечни деловни односи и повремени трансакции, како и факторите на кои се засноваат со цел да осигура ажуритет и релевантност на своите проценки на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам.

(2) Субјектот е должен да ги процени информациите собрани во рамките на континуираниот надзор на деловниот однос и да разгледа дали тие имаат влијание врз проценката на ризикот.

(3) Субјектот треба да обезбеди системи и контроли за да се идентификуваат ризиците од перење пари и финансирање на тероризам при нивното настанување и да ги оцени овие ризици, а доколку е потребно навремено да ги вклучи во своите проценки.

(4) Системите и контролите од став 3 на овој член вклучуваат:

1. процеси на редовно разгледување на добиените информации со цел да се идентификуваат трендовите и новите спорни прашања поврзани со одделните деловни односи и со работењето на субјектот

2. процеси на редовно разгледување на релевантните извори на информации наведени во член 5 став 5 и 6 од ова Упатство, а особено:

а) редовно разгледување на медиумските извештаи кои се релевантни за економскиот сектор и подрачјата каде субјектот активно работи;

б) редовно разгледување на предупредувањата и извештаите на органите одговорни за спроведување на Законот;

в) субјектот да се осигури дека е свесен за промените во предупредувањата за терористички активности и режимот на санкции веднаш по нивното настанување и

г) објави издадени од надлежните органи.

3. процес за собирање и преглед на информации за ризиците поврзани со нови производи;

Mbikëqyrja, pasqyra dhe mbajtja e evidencës për vlerësim të rrezikut

Neni 20

(1) Subjekti është i obliguar që t'i revidojë vlerësimet e veta të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit të ndërlidhura me marrëdhënie individuale afariste dhe transaksione të përkohshme, si dhe faktorët mbi të cilët bazohen me qëllim që të sigurojë përditësim dhe relevancë të vlerësimeve të veta të rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.

(2) Subjekti është i obliguar që t'i vlerësojë informacionet e grumbulluara në kuadër të mbikëqyrjes së vazhdueshme të marrëdhënies afariste dhe të shqyrtojë nëse ato kanë ndikim mbi vlerësimin e rrezikut.

(3) Subjekti duhet të sigurojë sisteme dhe kontrole për t'u identifikuar rreziqet nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit gjatë krijimit të tyre dhe t'i vlerësojë këto rreziqe, përderisa është e nevojshme, në kohë t'i përfshijë në vlerësimet e veta.

(4) Sistemet dhe kontrollet nga paragrafi 3 i këtij neni përfshijnë:

1. procese të shqyrtimit të rregullt të informacioneve të fituara me qëllim që të identifikohe tendencat dhe çështjet e reja kontestuese të ndërlidhura me marrëdhëniet individuale afariste dhe me të punuarit e subjektit

2. procese të shqyrtimit të rregullt të burimeve relevante të informacioneve të theksuara në nenin 5 paragrafi 5 dhe 6 të këtij Udhëzimi, në veçanti:

a) shqyrtim i rregullt i raporteve mediatike të cilat janë relevante për sektorin ekonomik dhe zonat ku subjekti punon në mënyrë aktive;

b) shqyrtim i rregullt i paralajmërive dhe raporteve të organeve përgjegjëse për zbatimin e Ligjit;

c) subjekti të sigurohet se është i vetëdijshëm për ndryshimet në paralajmërimet për aktivitete terroriste dhe regjimin e sanksioneve menjëherë pas të ngjarit të tyre dhe

ç) publikime të lëshuara nga organe kompetente.

3. procesi i grumbullimit dhe pasqyrës së informacioneve për rreziqet të ndërlidhura me produkte të reja;

4. соработка со претставници од други сектори и надлежни тела (пр. тркалезни маси, конференции и даватели на образовни услуги) и договори со кои се регулира обезбедувањето на информации или наоди на релевантни лица и

5. воспоставување деловна етика за размена на информации во рамките на субјектот.

(5) Во рамки на системот на контрола субјектите се должни да воспостават редовно ажурирање на проценката на ризикот и да ја утврдат динамиката на спроведување на следната проценка на ризик.

(6) Во случај на нови ризици или зголемување на постоечките, субјектот е обврзан да ја ажурира проценката на ризикот и да води евиденција во текот на годината за прашања што може да влијаат на проценката на ризик, како што се интерните извештаи за сомнителни трансакции, неусогласености и информации добиени од вработените кои работат со клиенти (front office).

(7) Субјектот е должен сите промени на проценката на ризикот и придружните мерки за анализа на клиентот да ги прилагоди пропорционално и соодветно на воспоставената постапка за проценка на ризик од перење пари и финансирање на тероризам.

(8) Субјектот е должен да осигури дека неговите системи за управување со ризик и контрола, особено оние што се однесуваат на примената на соодветната анализа на клиентот, се ефективни и пропорционални на ризикот.

(9) Субјектот е должен со внатрешен акт (Програмата од член 12 од Законот) да го пропише водењето евиденција и документирањето на проценката на ризикот од деловните односи и сите промени во проценката на ризиците.

Глава IV.

Правила применливи за инвестициските фондови

Воведни одредби за инвестициските фондови

Член 21

(1) Одредбите од оваа глава се однесуваат на друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови и на друштвата за управување со приватни фондови.

(2) Субјектите од став 1 на овој член се должни да ги применуваат мерките, дејствијата и постапките наведени во Глава V на ова Упатство, кога тоа е применливо.

4. bashkëpunim me përfaqësues nga sektorë të tjerë dhe trupa kompetentë (p.sh. tryeza të rrumbullakëta, konferenca dhe ofertues të shërbimeve arsimore) dhe marrëveshje me të cilat rregullohet sigurimi i informacioneve ose gjetjeve të personave relevant dhe

5. vendosja e etikës afariste për shkëmbim të informacioneve në kuadër të субјектит.

(5) Në kuadër të sistemit të kontrollit, субјектет janë të obliguar që të vendosin пëрдитëсим të rregullt të vlerësimит të rrezikut dhe të пërcaktojnë динамикën e zbatimit të vlerësimит të ардхшëm të rrezikut.

(6) Në rast të rreziqeve të reja ose rritjes së atyre ekzistuese, субјекти është i дetyруар që të пëрдитëсоjë vlerësimит e rrezikut dhe të mbajë евиденцë gjatë vitit për çështje të cilat mund të ndikojnë në vlerësimит e rrezikut, siç janë raportet e brendshme për трансаксione të dyshimta, papajтueshmëри dhe информации të fituara nga punonjësit të cilët punojnë me клиентë (front office).

(7) Субјекти është i obliguar që të gjitha ndryshimet e vlerësimит të rrezikut dhe масат shoqëruese për анализë të клиентит т'и пëрсhtат në mënyrë пропорционале dhe пëркатëсе me procedurën e vendosur për vlerësim të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.

(8) Субјекти është i obliguar që të sigurohet se sistemet e tij të menaxhimit me rrezikun dhe kontrollin, në veçanti ato të cilat i referohen zbatimit të анализës пëркатëсе të клиентит, janë ефективне dhe пропорционале me rrezikun.

(9) Субјекти është i obliguar që me акт të brendshëm (Programi nga neni 12 i Ligjit) të пërcaktojë mbajtjen e евиденцës dhe документимит e vlerësimит të rrezikut nga marrëdhëniet afariste dhe të gjitha ndryshimet në vlerësimит e rrezikut.

Kreu IV.

Rregulla të zbatueshme për fondet e investimeve

Dispozita hyrëse për fondet e investimeve

Neni 21

(1) Dispozitat e këtij kreu u referohen shoqërive administruese të фондеве të hapura dhe të mbyllura të investimeve dhe shoqërive administruese të фондеве private.

(2) Субјектет nga параграфи 1 i këtij neni janë të obliguar që т'и зbatojnë масат, veprimет dhe procedurat e theksuara në Креун V të këtij Udhëzimi, kur kjo është e zbatueshme.

Фактори на ризик за производите, услугите и трансакциите кај инвестициските фондови

Член 22

(1) При разгледување на ризикот поврзан со производ, услуга и трансакција што доведува до поголем ризик, релевантните фактори на ризик вклучуваат:

1. фонд кој е основан за ограничен број на инвеститори, како што е приватен фонд или фонд со еден вложувач;
2. можност за стекнување акции или удели на фондот и потоа нивен откуп во краток временски рок, без значителни административни трошоци за вложувачот;
3. можност за тргување со акции или удели на фондот без да се информира управителот на фондот во моментот на тргувањето, а како резултат на тоа, информациите за вложувачот ги делат неколку субјекти, како што е случај со затворените фондови со кои се тргува на секундарниот пазар;
4. запишување, односно стекнување на удели или акции во фондот, кое вклучува сметки или трети лица од повеќе држави, особено кога тие држави се поврзани со висок ризик од перење пари и финансирање на тероризам и
5. запишување односно стекнување на удели или акции во фондот, кое вклучува трети лица во својство на запишувачи односно стекнувачи или примачи на плаќањата, особено во ситуации каде што тоа не се очекува.

(2) При разгледување на ризиците поврзани со производ, услуга и трансакција кои укажуваат на помал ризик, релевантните фактори на ризик вклучуваат:

1. неприфаќање на уплати од трето лице и
2. намена на фондот само за мали инвеститори, со ограничување на висината на вложувањето.

Фактори на ризик кои се однесуваат на клиентот кај инвестициски фондови

Член 23

(1) При разгледување на ризикот поврзан со клиент која укажува на поголем ризик, релевантните фактори на ризик го вклучуваат следното невообичаено однесување на клиентот:

1. не постои очигледна стратегија или економска цел за инвестирање или вложувањето на клиентот не е во согласност со неговата целокупна финансиска ситуација, во случај кога субјектот е запознаен со истата;
2. Клиентот бара откуп или исплата на вложувањето во краток период по првичната инвестиција, или пред датумот на исплата, без јасно образложение, особено кога ова доведува до финансиска загуба или плаќање на повисоки провизии на товар на клиентот;

Факторë të rrezikut për produktet, shërbimet dhe transaksionet tek fondet e investimeve

Neni 22

(1) Gjatë shqyrtimit të rrezikut të ndërlidhur me produkt, shërbim ose transaksion që sjell deri te rrezik më i lartë, faktorët relevantë të rrezikut përfshijnë:

1. fond i cili është i themeluar për një numër të kufizuar investitorësh, siç është fondi privat ose fondi me një investitor;
2. mundësinë për përvetësimin e aksioneve ose kuotave të fondit dhe pastaj blerjen e tyre në një afat të shkurtë kohor, pa kosto të konsiderueshme administrative për investitorin;
3. mundësi për tregtim me aksione ose kuota të fondit pa informuar administruesin e fondit në çastin e tregtimit, ndërsa si rezultat i kësaj, informacionet për investitorin i ndajnë disa subjekte, siç është rasti me fondet e mbyllura me të cilat tregtohet në tregun sekondar;
4. regjistrim, respektivisht përvetësim të kuotave ose aksioneve në fondin, që përfshin llogari ose persona të tretë nga më shumë shtete, në veçanti kur ato shtete janë të ndërlidhura me rrezik të lartë nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit dhe
5. regjistrim, respektivisht përvetësim i kuotave ose aksioneve në fondin, që përfshin persona të tretë në cilësi të regjistruesve, respektivisht përvetësuesve të pagesave, në veçanti në situata kur kjo nuk pritet.

(2) Gjatë shqyrtimet të rreziqeve të ndërlidhura me produkt, shërbim dhe transaksion të cilat bëjnë me dije në një rrezik më të vogël, faktorët relevantë të rrezikut përfshijnë:

1. mospranim i pagesave nga personi i tretë dhe
2. qëllimi i fondit vetëm për investitorë të vegjël, me kufizim të lartësisë së investimit.

Факторë të rrezikut që i referohen klientit tek fondet e investimeve

Neni 23

(1) Gjatë shqyrtimit të rrezikut lidhur me klient i cili bën me dije për një rrezik më të lartë, faktorët relevantë të rrezikut e përfshijnë sjelljen e mëposhtme të pazakontë të klientit:

1. nuk ekziston strategji e qartë ose qëllim ekonomik për investim ose investimi i klientit nuk është në përputhje me situatën e tij të përgjithshme financiare, në rast kur subjekti është i njoftuar me të njëjtën;
2. klienti kërkon blerje ose pagesë të investimit në një periudhë të shkurtër pas investimit fillestar, ose përpara datës së pagesës, pa arsytim të qartë, posaçërisht kur kjo sjell deri në humbje financiare ose pagesë të komisioneve më të larta në barrë të klientit;

3. клиентот бара повторно купување и продажба на акции или удели во краток период без очигледна стратегија или економска оправданост;

4. клиентот врши пренос на средства во износ кој го надминува износот потребен за вложувањето и бара враќање на преплатениот износ;

5. клиентот користи повеќе сметки без претходно известување, особено кога овие сметки се наоѓаат во повеќе држави или во држави кои се поврзани со повисок ризик од перење пари и финансирање на тероризам;

6. клиентот сака да го структурира деловниот однос на тој начин што повеќе лица, како на пример нерегулирани компании кои се појавуваат како номиниран (nominee) имател на удели или акции, се користат во различни држави, особено кога тие држави се поврзани со повисок ризик од перење пари и финансирање на тероризам;

7. клиентот одеднаш ја менува адресата без причина, на пример, со промена на земјата на живеење;

8. клиентот и неговиот вистински сопственик се наоѓаат во различни држави и барем една од овие држави е поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, согласно проценката според одредбите од Глава II. на ова Упатство или

9. средствата на вистинскиот сопственик доаѓаат од држава која е поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, особено кога таа држава е поврзана со повисоки степени на поврзани казниви дела.

(2) При разгледување на ризикот поврзани со клиентот кои упатуваат на понизок ризик, релевантните фактори на ризик вклучуваат:

1. клиентот е институционален инвеститор чиј статус е проверен од регулаторен орган во рамките на Европската економска област (ЕЕО) , како што е на пример пензискиот систем одобрен од соодветен регулаторен орган или

2. клиентот е компанија во земјата-членка на ЕЕО или во трета земја која подлежи на барањата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам слични на оние пропишани со Законот.

Фактори на ризик кои се однесуваат на начинот на испорака на услугите на инвестициски фондови

Член 24

(1) При разгледување на ризикот поврзан со начинот на испорака на услуги на инвестициските фондови што укажуваат на поголем ризик, релевантните фактори на ризик вклучуваат:

1. нејасни или сложени начини на испорака што го ограничуваат надзорот на деловните односи и можноста за

3. клиентот бара повторно купување и продажба на акции или удели во краток период без очигледна стратегија или економска оправданост;

4. клиентот врши пренос на средства во износ кој го надминува износот потребен за вложувањето и бара враќање на преплатениот износ;

5. клиентот користи повеќе сметки без претходно известување, особено кога овие сметки се наоѓаат во повеќе држави или во држави кои се поврзани со повисок ризик од перење пари и финансирање на тероризам;

6. клиентот сака да го структурира деловниот однос на тој начин што повеќе лица, како на пример нерегулирани компании кои се појавуваат како номиниран (nominee) имател на удели или акции, се користат во различни држави, особено кога тие држави се поврзани со повисок ризик од перење пари и финансирање на тероризам;

7. клиентот одеднаш ја менува адресата без причина, на пример, со промена на земјата на живеење;

8. клиентот и неговиот вистински сопственик се наоѓаат во различни држави и барем една од овие држави е поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, согласно проценката според одредбите од Глава II. на ова Упатство или

9. средствата на вистинскиот сопственик доаѓаат од држава која е поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, особено кога таа држава е поврзана со повисоки степени на поврзани казниви дела.

(2) Гжатë shqyrtimit të rrezikut lidhur me klientin që udhëzojnë në rrezik më të ulët, faktorët relevantë të rrezikut përfshijnë:

1. klienti është investitor institucional statusi i së cilit është kontrolluar nga një organ rregullator në kuadër të Zonës Ekonomike Evropiane (ZEE)¹, siç është për shembull sistemi pensional i miratuar nga organi përkatës rregullator ose

2. klienti është kompani në vendin-anëtar të ZEE-së ose në një vend të tretë e cila i nënshtrohet kërkesave për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizimit të ngjajshme me ato të përcaktuara me Ligjin.

Faktorë të rrezikut që i referohen mënyrës së dorëzimit të shërbimeve фондеве të investimeve

Neni 24

(1) Гжатë shqyrtimit të rrezikut të ndërlidhur me mënyrën e dorëzimit të shërbimeve фондеве të investimeve që bëjnë me dije për rrezik më të lartë, faktorët relevantë të rrezikut përfshijnë:

1. mënyra të paqarta ose të ndërlikuara të dorëzimit që e kufizojnë mbikëqyrjen e marrëdhënieve afariste dhe mundësinë

надзор на трансакциите, на пример, субјектот користи значителен број поддистрибутери за испорака во трети земји или

2. дистрибутерот е во земја поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам согласно проценката според одредбите од Глава II. на ова Упатство.

(2) При разгледување на ризикот поврзан со начините на испорака на услугите кои укажуваат на помал ризик, релевантните фактори на ризик вклучуваат:

1. фондот прима само одреден тип на ниско ризични инвеститори, како што се регулираните друштва кои инвестираат за своја сметка,

2. акции или удели на фондот може да се купат само преку друштва, како што се финансиски посредници во земјите членки на ЕЕО или во трета држава кои подлежат на барањата на спречување на перење пари и финансирање на тероризам слични на оние пропишани со Законот.

Фактори на ризик кои се однесуваат на државите или географските подрачја на инвестициските фондови

Член 25

При разгледување на ризикот поврзан со држави или географски подрачја кои упатуваат на повисок ризик, релевантните фактори за ризик вклучуваат:

1. парите на инвеститорите потекнуваат од држава која е поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, особено од оние кои се поврзани со повисок степен на казниви дела,

2. клиентот вложува во сектори со поголем ризик од корупција, како што се индустријата за екстракција на минерали и метали или трговија со оружје, во земјите кои веродостојни извори ги идентификуваат како земји со значаен степен на корупција или други поврзани казниви дела, особено кога станува збор за фонд со еден вложувач или ограничен број на вложувачи.

Мерки за анализа кај инвестициските фондови

Член 26

Субјектот е должен да преземе мерки врз основа на ризик, со цел да се утврди и провери идентитетот на физичките лица кои се вистински сопственици на клиентот или кои го контролираат клиентот или во чие име се вршат трансакциите, доколку постојат такви лица, како на пример да бара од потенцијалниот инвеститор при поднесување на првото барање за стекнување на удели односно акции во фондот да се изјасни дали вложува во свое име или дејствува како посредник и вложува во име на други лица.

për mbikëqyrje të transaksioneve, për shembull, subjekti përdor numër të konsiderueshëm të nëndistributorëve për dorëzim në vende të treta ose

2. distributori është në një vend të ndërlidhur me rrezik më të lartë nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit në përputhje me vlerësimin sipas dispozitave nga Kreu II i këtij Udhëzimi.

(2) Gjatë shqyrtimit të rrezikut të ndërlidhur me mënyrën e dorëzimit të shërbimeve të cilat bëjnë me dije për rrezik më të vogël, faktorët relevantë të rrezikut përfshijnë:

1. fondi pranon vetëm një lloj të caktuar të investitorëve me rrezik të ulët, siç janë shoqëritë e rregulluara të cilat investojnë për llogari të tyre,

2. aksione ose kuota të fondit mund të blehen vetëm përmes shoqërive, siç janë ndërmjetësuesit financiar në vendet anëtare të ZEE-së ose në një shtet të tretë që u nënshtrohen kërkesave për parandalim të pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit, të ngajshme me ato të përcaktuara me Ligjin.

Faktorë të rrezikut që u referohen shteteve ose zonave gjeografike të фондеве të investimeve

Neni 25

Gjatë shqyrtimit të rrezikut të ndërlidhur me shtete ose zona gjeografike të cilat udhëzojnë në rrezik më të lartë, faktorët relevantë për rrezik përfshijnë:

1. paratë e investitorëve burojnë nga një shtet i cili është i lidhur me rrezik më të lartë nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, posaçërisht nga ato të cilat janë të lidhura me një shkallë më të lartë të veprave ndëshkuese,

2. klienti investon në sektorë me rrezik më të lartë nga korrupsioni, siç janë industria për ekstraktimin e mineraleve dhe metaleve ose tregtia me armë, në vendet të cilat burimet e besueshme i identifikojnë si vende me shkallë më të rëndësishme të korrupsionit ose vepra të tjera të ndërlidhura ndëshkuese, posaçërisht kur bëhet fjalë për fond me një investitor ose numër të kufizuar të investitorëve.

Masa për analizë tek fondet e investimeve

Neni 26

Subjekti është i obliguar që të ndërmerr masa në bazë të rrezikut, me qëllim që të përcaktohet dhe verifikohet identiteti i personave fizik të cilët janë pronarë të vërtetë të klientit ose të cilët e kontrollojnë klientin ose në emër të së cilit kryhen transaksionet, përderisa ekzistojnë persona të tillë, si për shembull të kërkojë nga investitori potencial gjatë parashtrimit të kërkesës së parë për përvetësim të kuotave, respektivisht aksioneve në fondin, të prononcohet nëse investon në emër të vet ose vepron si ndërmjetësues dhe investon në emër të personave të tjerë.

Член 27

(1) Кога клиентот е физичко или правно лице кое директно купува удел или акции во инвестициски фонд за своја сметка, а не во име на другите вложувачи или е друштво кое, како дел од неговите деловни активности, директно купува удели или акции во свое име и го контролира вложувањето за крајна корист на едно или повеќе лица кои не ги контролираат вложувањата или одлуките за вложување, а кога е утврден висок ризик од перење пари и финансирање на тероризам, субјектот е обврзан да преземе мерки за засилена анализа, кои можат да бидат следниве:

1. прибирање на дополнителни информации во врска со клиентот пред воспоставување на деловен однос, како на пример информации за угледот и минатото на клиентот;
2. преземање на дополнителни чекори за понатамошна проверка на собраните документи, податоци и информации;
3. прибирање информации за изворот на средствата и имотот на клиентот и неговиот вистински сопственик;
4. барање плаќањето на откупот да се спроведе на сметката која првично е користена за вложувањето или на сметка која гласи на клиентот;
5. да се зголеми фреквенцијата и интензитетот на надзор на трансакциите;
6. барање првото плаќање да се спроведе на сметката за плаќање која гласи на клиентот и која е отворена од страна на банка или регулирана финансиска институција која подлежи на барањата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;
7. добивање на одобрение од високото раководство пред реализирање на трансакцијата кога клиентот за прв пат го користи производот или услугата;
8. примена на засилен надзор на деловниот однос и поединечните трансакции.

(2) Во ситуации со понизок ризик од перење пари и финансирање на тероризам, кога е утврдено дека средствата се пренесуваат на или од сметка за плаќање која е на име на клиентот во банка или регулирана финансиска институција во земја членка на ЕЕО, субјектот, може да примени мерки на поедноставена анализа на клиентот.

Член 28

(1) Кога клиентот е правно лице кој дејствува во свое име и е регистриран сопственик на акции или удели, но сепак за сметка и врз основа на конкретни упатства од едно или повеќе трети лица, како што се финансиски посредници во својство на номиниран (nominee) акционер, брокер, управител на збирна сметка со повеќе клиенти или управител на сличен пасивен

Нени 27

(1) Kur klienti është person fizik ose juridik i cili drejtpërdrejtë blen kuotë ose aksione në fondin e investimeve për llogari të vet, e jo në emër të investitorëve të tjerë ose është shoqëri e cila, si pjesë të aktiviteteve të saja afariste, drejtpërdrejtë blen kuota ose aksione në emër të vet dhe e kontrollon investimin për përfitim përfundimtar të një ose më shumë personave të cilët nuk i kontrollojnë investimet ose vendimet për investim, ndërsa kur përcaktohet rrezik i lartë nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, subjekti është i detyruar që të ndërmer masa për analizë të përforcuar, të cilat mund të jenë si në vijim:

1. grumbullim i informacioneve shtesë në lidhje me klientin përpara themelimit të marrëdhënies afariste, si për shembull informacioneve për reputacionin dhe të kaluarën e klientit;
2. ndërmarrjen e hapave shtesë për kontrollim të mëtejshëm të dokumenteve, të dhënave dhe informacioneve të grumbulluara;
3. grumbullim i informacioneve për burimin e mjeteve dhe pronës së klientit dhe pronarin e tij të vërtetë;
4. kërkesë që pagesa e blerjes të zbatohet në llogarinë e cila parimisht është përdorur për investimin ose në llogarinë e cila është në emër të klientit;
5. të rritet frekuenca dhe intensiteti i mbikëqyrjes së transaksioneve;
6. kërkesë që pagesa e parë të zbatohet në llogarinë për pagesë që është në emër të klientit dhe e cila është hapur nga ana e bankës ose institucionit të rregulluar financiar që i nënshtrohet kërkesës për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit;
7. fitimi i miratimit nga udhëheqësia e lartë përpara realizimit të transaksionit kur klienti për herë të parë e përdor produktin ose shërbimin;
8. zbatim i mbikëqyrjes së përforcuar të marrëdhënies afariste dhe transaksioneve individuale.

(2) Në situata me rrezik më të ulët nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, kur është përcaktuar se mjetet transferohet në ose nga një llogari për pagesë e cila është në emër të klientit në bankë ose institucion të rregulluar financiar në një vend anëtar të ZEE-së, subjekti mund të zbatojë masa të analizës së thjeshtësuar të klientit.

Нени 28

Kur klienti është person juridik i cili vepron në emër të vet dhe është pronar i regjistruar i aksioneve ose kuotave, mirëpo megjithatë për llogari dhe në bazë të udhëzimeve konkrete nga një ose më shumë personave të tretë, siç janë ndërmjetësuesit financiar në cilësi të aksionarit të nominuar (nominee), broker, administrues të llogarisë përmbledhëse me më shumë klientë

аранжман, субјектот е должен да ги применува мерките за анализа на клиентот врз основа на утврдениот степен на ризик спрема тој вид на правни лица или финансиски посредници. Субјектот, исто така, потребно е да преземе мерки за анализа на клиентот врз основа на степенот на ризик за да се утврди и потврди идентитетот на основните вложувачи кои се вистински сопственици на средствата кои се вложени преку тие финансиски посредници.

(2) Во случај кога правните лица од став (1) на овој член се со низок ризик од перење пари и финансирање на тероризам, субјектот може да примени мерки на поедноставена анализа врз основа на ризик, доколку се исполнети следниве услови:

1. финансискиот посредник подлежи на барањата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во земји членки на ЕЕО или други земји со барања слични на оние пропишани со Законот;

2. финансискиот посредник е под ефективен надзор во однос на усогласеноста со условите од точка 1 на овој став;

3. субјектот презел активности со цел да биде сигурен дека ризикот од перење пари и финансирање на тероризам кој е поврзан со деловниот однос е низок, врз основа на, меѓу другото, проценката на субјектот за работењето на финансискиот посредник, видовите на клиенти на кои финансискиот посредник им нуди услуги, како и државите во кои работи посредникот;

4. субјектот презел активности со цел да биде сигурен дека посредникот применува ефективни мерки базирани на анализа на ризикот на своите клиенти и на вистинските сопственици на своите клиенти. Во рамките на ова, субјектот е обврзан да преземе мерки врз основа на ризикот со цел да се процени адекватноста на политиките и процедурите на посредниците кои се однесуваат на анализа на клиентот, како што се користење на јавно достапни информации за претходната усогласеност на посредникот или со воспоставување на директен контакт со посредникот;

5. субјектот презел активности со цел да биде сигурен дека посредникот ќе достави информации и потребна документација за анализа на основните вложувачи веднаш откако ќе му биде побарано, на пример, со вклучување на соодветни одредби во договорот склучен со посредниците или со тестирање на способноста на посредниците да обезбедат информации за потребата на анализата.

(3) Мерките за поедноставена анализа од став (2) на овој член може да бидат следниве:

1. идентификација и потврдување на идентитетот на клиентот, вклучувајќи ги и вистинските сопственици, но не и нивните клиенти;

2. да се извлечат заклучоци за целта и утврдената природа на деловниот однос и

ose administrues i aranzhmanit të ngajshëm pasiv, subjekti është i obliguar që t'i zbatojë masat për analizë të klientit në bazë të shkallës së përcaktuar të rrezikut ndaj atij lloji të personave juridik ose ndërmjetësuesve financiar. Subjekti, poashtu, duhet të ndërmerr masa për analizë të klientit në bazë të shkallës së rrezikut që të përcaktohet dhe konfirmohet identiteti i investitorëve kryesorë të cilët janë pronarë të vërtetë të mjeteve të cilat janë investuar përmes atyre ndërmjetësve financiar.

(2) Në rast kur personat juridik nga paragrafi (1) i këtij neni janë me rrezik të ulët nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, subjekti mund të ndërmerr masa të analizës së thjeshtësuar në bazë të rrezikut, përderisa janë të përmbushura kushtet në vijim:

1. ndërmjetësuesi financiar i nënshtrohet kërkesave për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit në vende anëtare të ZEE-së ose vende të tjera me kërkesa të ngajshme me atë të përcaktuara me Ligjin;

2. ndërmjetësuesi financiar është nën mbikëqyrje efektive në raport me harmonizimin me kushtet nga pika 1 e këtij paragrafi;

3. subjekti ka ndërmarr aktivitete me qëllim që të sigurohet se rreziku nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit i cili është i ndërlidhur me marrëveshjen afariste është i ulët, në bazë të, ndër të tjera, vlerësimet të subjektit për punën e ndërmjetësuesit financiar, llojet e klientëve të cilëve ndërmjetësuesi financiar u ofron shërbime, si dhe shtetet në të cilat punën ndërmjetësuesi;

4. subjekti ka ndërmarr aktivitete me qëllim që të sigurohet se ndërmjetësuesi zbaton masa efektive të bazuara në analizë të rrezikut të klientëve të vet dhe të pronarëve të vërtetë të klientëve të vet. Në kuadër të kësaj, subjekti është i detyruar që të ndërmerr masa në bazë të rrezikut me qëllim që të vlerësohet përshtatshmëria e politikave dhe procedurave të ndërmjetësuesve të cilat i referohen analizës së klientit, siç janë përdorimi i informacioneve publikisht të qasshme për harmonizimin paraprak të ndërmjetësuesit ose me vendosjen e kontakti të drejtpërdrejtë me ndërmjetësuesin;

5. subjekti ka ndërmarr aktivitete me qëllim që të sigurohet se ndërmjetësuesi do të dorëzojë informacione dhe dokumentacion përkatës për analizë të investitorëve kryesorë menjëherë pasi që kjo do t'i kërkohet, për shembull, me inkuadrinim e dispozitave përkatëse në marrëveshjen e përmbyllur me ndërmjetësuesit ose me testimin e aftësisë së ndërmjetësuesve që të sigurojnë informacione për nevojën e analizës.

(3) Masat për analizë të thjeshtësuar nga paragrafi (2) i këtij neni mund të jenë si në vijim:

1. identifikimi dhe konfirmimi i identitetit të klientit, përfshirë edhe pronarët e vërtetë, por jo edhe klientët e tyre;

2. të nxjerrën konkluzione për qëllimin dhe natyrën e përcaktuar të marrëdhënies afariste dhe

3. континуирано следење на деловниот однос.

(4) Во случај на правни лица од став (1) на овој член, кога ризикот од перење пари и финансирање на тероризам е зголемен, особено кога фондот е наменет за ограничен број на инвеститори, субјектот е обврзан да примени мерки на засилена анализа на клиентот што може да ги вклучува мерките предвидени со член 27 став (1) од ова Упатство.

Член 29

(1) Кога клиентот е трето лице, како финансиски посредник кој е субјект на деловниот однос, и кога таквиот посредник не е регистриран како сопственик на удели или акции во фондот, како на пример кога инвестициски фонд користи финансиски посредници за да ги продаде своите удели или акции, како и кога вложувач купува акции или удели преку таквите посредници кои не стануваат законски сопственици на таквите удели или акции, субјектот е должен да ги примени мерките за анализа на клиентот врз основа на ризикот на крајниот вложувач како на свој клиент. Со цел да ги исполни своите обврски за анализа, субјектот може да се потпре на посредниците во согласност со и според условите утврдени во член 49 од Законот.

(2) Во случај на субјекти од став (1) на овој член, кога ризикот од перење пари и финансирање на тероризам е низок, субјектот може да применува и поедноставени мерки за анализа на клиентот. Со исполнување на условите од член 28 став (2) на ова Упатство, таквите мерки може да се состојат од собирање идентификациски податоци од книгата на удели на фондот или друга евиденција на инвеститорите во фондот со еднаква важност, заедно со податоците наведени во член 49 од Законот што субјектот мора да ги добие од посредникот во разумен рок. Субјектот е обврзан да го одреди тој временски рок во согласност со пристапот заснован на ризик.

(3) Во случај кога за субјектите од ставот (1) на овој член, ризикот од перење пари и финансирање на тероризам е зголемен, особено кога фондот е наменет за ограничен број на инвеститори, субјектот е обврзан да ги применува мерките на засилена анализа која може да ги вклучува мерките предвидени во член 27 став (1) од ова упатство.

Глава V

Правила кои се однесуваат на брокерските куќи

Воведни одредби за брокерските куќи

Член 30

Обврските за спроведување на мерките, активностите и постапките од оваа Глава и првиот дел на ова Упатство се применуваат за субјектите од член 2 точка 9 -б) алинеи 10, 11, 12, 13, 14, 15 и 16 од Законот.

3. monitorim i vazhdueshëm i marrëveshjes afariste.

(4) Në rast të personave juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, kur rreziku nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit është zmadhuar, posaçërisht kur fondi është i destinuar për një numër të kufizuar të investitorëve, subjekti është i detyruar të ndërmerr masa të analizës së përforcuar të klientit që mund t'i përfshijë masat e parapara me nenin 27 paragrafi (1) i këtij Udhëzimi.

Neni 29

(1) Kur klienti është person i tretë, si ndërmjetësues financiar i cili është subjekt i marrëdhënies afariste, dhe kur ndërmjetësuesi i tillë nuk është i regjistruar si pronar i kuotave ose aksioneve në fondin, si për shembull kur fond i investimeve përdor ndërmjetësues financiar për t'i shitur kuotat ose aksionet e veta, si dhe kur investitori blen aksione ose kuota përmes ndërmjetësuesve të tillë të cilët nuk bëhen pronarë ligjor të kuotave ose aksioneve të tilla, subjekti është i obliguar që t'i zbatojë masat për analizë të klientit në bazë të rrezikut të investitorit përfundimtar si klientit të vet. Me qëllim që t'i përmbush detyrimet e veta për analizë, subjekti mund të mbështetet në ndërmjetësuesit në përputhje me dhe sipas kushteve të përcaktuara në nenin 49 të Ligjit.

(2) Në rast të subjekteve nga paragrafi (1) i këtij neni, kur rreziku nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit është i ulët, subjekti mund të zbatojë edhe masa të thjeshtësuar për analizë të klientit. Me përmbushjen e kushteve nga neni 28 paragrafi (2) i këtij Udhëzimi, masat e tilla mund të përbëhen nga grumbullimi i të dhënave identifikuese nga libri i kuotave të fondit ose evidence tjetër të investitorëve në fondin me rëndësi të njëjtë, së bashku me të dhënat e theksuara në nenin 49 të Ligjit që subjekti duhet t'i fitojë nga ndërmjetësuesi në një afat të arsyeshëm. Subjekti është i detyruar që të përcaktojë atë afat kohor në përputhje me qasjen e bazuar në rrezik.

(3) Në rast kur për subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni, rreziku nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit është rritur, posaçërisht kur fondi është i destinuar për një numër të kufizuar të investitorëve, subjekti është i detyruar që t'i zbatojë masat e analizës së përforcuar e cila mund të përfshijë masat e parapara në nenin 27 paragrafi (1) i këtij Udhëzimi.

Kreu V

Rregulla që u referohen Shtëpive të brokerimit

Dispozita hyrëse për Shtëpitë e brokerimit

Neni 30

Detyrimet për zbatimin e masave, aktiviteteve dhe procedurave të këtij Kreu dhe pjesës së parë të këtij Udhëzimi zbatohen për subjektet nga neni 2 pika 9-b) nënparagrafet 10, 11, 12, 13, 14, 15 dhe 16 të Ligjit.

Фактори на ризик на производите, услугите и трансакциите кои се однесуваат на обезбедувањето брокерски услуги

Член 31

Фактори на ризик за производи, услуги и трансакции при обезбедување брокерски услуги кои упатуваат на повисок степен на ризик се:

1. невообичаено значајни трансакции;
2. можност за плаќање од трето лице;
3. производот или услугата се користат за купување, по што веднаш следи можност за откуп.

Фактори на ризик кои се однесуваат на клиентот поврзани со обезбедување брокерски услуги

Член 32

(1) Факторите за клиентот што укажуваат на поголем ризик се оние кои се:

1. условени од однесувањето на клиентот:
 - a) вложувањето нема очигледна економска цел;
 - b) клиентот бара откуп или исплата на долгорочно вложување во краток временски период по првичното вложување или пред датумот на исплата без јасно образложение, особено кога ова доведува до финансиска загуба или плаќање на повисоки провизии на товар на клиентот;
 - v) клиентот бара повторно купување и продажба на акции во краток временски период без очигледна стратегија или економска оправданост;
 - г) неподготвеност да се дадат информации за да се спроведе анализа на клиентот и на неговиот вистински сопственик;
 - д) чести промени на информациите за анализа или на деталите за плаќањето;
 - ѓ) клиентот префрла средства во износ поголем од износот потребен за вложувањето и бара враќање на преплатениот износ;
 - е) сомнителни околности во кои клиентот го користи рокот на откажување;
 - ж) користење на повеќе сметки без претходно известување на субјектот, особено кога овие сметки се наоѓаат во институции во повеќе држави, а особено во државите со висок ризик;
 - з) клиентот сака да го структурира деловниот однос со користење на повеќе лица односно друштва од различни држави, особено од оние држави кои се поврзани со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам;

Факторë të rrezikut të produkteve, shërbimeve dhe transaksioneve që u referohen sigurimit të shërbimeve të brokerimit

Neni 31

Факторë të rrezikut për produkte, shërbime dhe transaksione gjatë sigurimit të shërbimeve të brokerimit të cilat udhëzojnë në një shkallë më të lartë të rrezikut janë:

1. transaksione të pazakonta me rëndësi;
2. mundësi për pagesë nga person i tretë;
3. produkti ose shërbimi përdoren për blerje, pas çfarë menjëherë pason mundësia për blerje.

Факторë të rrezikut që i referohen klientit në lidhje me sigurimin e shërbimeve të brokerimit

Neni 32

(1) Faktorët për klientin që bëjnë me dije për rrezik më të lartë janë ato të cilat janë:

1. të kushtëzuara nga sjellja e klientit:
 - a) investimi nuk ka qëllim të qartë ekonomik;
 - b) klienti kërkon blerje ose pagesë të investimit afatgjatë në periudhë të shkurtë kohore pas investimit fillestar ose përpara datës së pagesës pa arsyetim të qartë, në veçanti kur kjo sjell deri te humbje financiare ose pagesë të komisioneve më të larta në barrë të klientit;
 - c) klienti kërkon riblerje dhe rishitje të aksioneve në një periudhë të shkurtë kohore pa strategji të qartë ose arsyetim ekonomik;
 - ç) mosgatishmëri që të jepen informacione për t'u zbatuar analizë e klientit dhe e pronarit të tij të vërtetë;
 - d) ndryshime të shpeshta të informacioneve për analizë ose të hollësirave për pagesën;
 - dh) klienti transferon mjete në shumë më të madhe nga shuma e nevojshme për investimin, dhe kërkon kthim të shumës së stërpaguar;
 - e) rrethana të dyshimta në të cilat klienti e përdor afatin afatin e fundit për anulim;
 - ë) përdorimi i më shumë llogarive pa njoftim paraprak të subjektit, posaçërisht kur këto llogari gjenden në institucione në një numër shtetesh, në veçanti në shtetet me rrezik të lartë;
 - f) klienti dëshiron të strukturojë marrëdhënien afariste duke përdorur më tepër persona, respektivisht shoqëri nga shtete të ndryshme, në veçanti nga ato shtete që janë të lidhura me rrezik më të madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit;

2. условени од видот на клиентот:

- a) клиент е трговско друштво или друго правно лице основано во држава поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, а особено во држава која не ги исполнува ефективно меѓународните стандарди за даночна транспарентност;
- b) клиентот е субјект кој дава брокерски услуги и кој врши ограничена анализа на своите клиенти или воопшто не врши анализа на своите клиенти;
- v) клиентот е нерегулиран субјект за вложувања од трети лица;
- г) нетранспарентна сопственичка структура и контрола на клиентот;
- д) клиентот или неговиот вистински сопственик е лице кое е носител на јавна функција или е на друга истакната функција што може да му овозможи да ја злоупотреби својата позиција за стекнување приватна корист;
- ѓ) клиентот е нерегулирана компанија која дејствува како номиниран (nominee) акционер или
- е) работењето на клиентот, на пример средствата на клиентот потекнуваат од дејности во сектори кои се поврзани со висок ризик од финансиски криминал.

(2) Факторите на ризик на клиентот што укажуваат на помал ризик се:

1. клиентот е институционален инвеститор чиј статус е потврден од државен орган од земјата или од земја членка на ЕЕО;
2. клиентот е државен орган во рамките на земјата или земја членка на ЕЕО
3. клиентот е финансиска институција во рамките на земјата или земја членка на ЕЕО.

Фактори на ризик кои се однесуваат на држави и географски подрачја поврзани со обезбедување брокерски услуги

Член 33

Фактори на ризик од земји и географски подрачја кои укажуваат на поголем ризик се оние кога:

1. инвеститорот или неговиот старател има седиште во земја поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам или
2. средствата потекнуваат од држава поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам.

2. të kushtëzuara nga lloji i klientit:

- a) klienti është shoqëri tregtare ose person tjetër juridik i themeluar në një shtet të ndërlidhur me rrezik më të madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, në veçanti në një shtet i cili nuk i përmbush në mënyrë efektive standardet ndërkombëtare për transparencë tatimore;
- b) klienti është subjekt i cili ofron shërbime brokerimi dhe i cili kryen analizë të kufizuar të klientëve të vet, ose fare nuk kryen analizë të klientëve të vet;
- c) klienti është subjekt i parregulluar për investime nga persona të tretë;
- ç) strukturë jotransparente pronësore dhe kontroll të klientit;
- d) klienti ose pronari i tij i vërtetë është person i cili është bartës i funksionit publik ose është në funksion tjetër të shquar që mund t'i mundësojë të keqpërdor pozitën e vet për përvetësimin e përfitimit personal;
- dh) klienti është kompani e parregulluar e cila vepron si aksionar i nominuar (nominee) ose
- e) të punuarit e klientit, për shembull mjetet e klientit burojnë nga veprimtari në sektorë të cilët janë të ndërlidhur me rrezik të lartë nga krimi financiar.

(2) Faktorët e rrezikut të klientit të cilat bëjnë me dije për rrezik më të vogël janë:

1. klienti është investitor institucional, statusi i së cilit është i konfirmuar nga një organ shtetëror nga vendi ose nga vend anëtar i ZEE-së;
2. klienti është organ shtetëror në kuadër të vendit ose një vendi anëtar të ZEE-së
3. klienti është institucion financiar në kuadër të vendit ose një vendi anëtar të ZEE-së.

Faktorë të rrezikut që u referohen shteteve dhe zonave gjeografike në lidhje me sigurimin e shërbimeve të brokerimit

Neni 33

Faktorë të rrezikut nga vende dhe zona gjeografike të cilat bëjnë me dije në rrezik më të madh janë ato kur:

1. investitori ose kujdestari i tij ka seli në një vend të ndërlidhur me rrezik më të lartë nga pastrimi i parave dhe financim i terrorizmit ose
2. mjetet burojnë nga një shtet i ndërlidhur me rrezik më të madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.

Мерки за анализа во врска со давањето брокерски услуги

Член 34

(1) Субјектот е обврзан да применува мерки на засилена анализа на клиентот кога ризикот поврзан со деловниот однос е висок.

(2) Мерките за засилена анализа може да бидат:

1. да го идентификува и, доколку е потребно, да го потврди идентитетот на основните вложувачи на клиентот, доколку клиентот е нерегулирана инвестициска компанија која дејствува како трето лице и

1. утврдување на причината за секое плаќање или пренос од или кон трето лице кое не е проверено.

(3) Кога субјектот, врз основа на член 11 од Законот, ќе процени дека клиентот е со низок ризик од перење пари и финансирање тероризам, може да ги применува мерките за поедноставена анализа утврдени во член 14 од ова Упатство.

Глава VI.

Заштита на лични податоци

Член 35

(1) Субјектот е овластен да ги собира, обработува, чува, доставува и користи оние лични податоци кои согласно ова Упатство се потребни за проценка на ризикот и спроведување на постапка за анализа на клиентот.

(2) При спроведување на постапката за анализа на клиентот согласно ова Упатство, а со цел да се осигура точноста на личните податоци, недвосмислена идентификација на лицата во сите случаи пропишани со интерните политики на субјектот донесени во согласност со Законот и ова Упатство, субјектот има право на обработка на личните податоци прибрани со копирање на соодветни документи за лична идентификација и други јавни исправи издадени од страна на надлежните државни органи, со примена на соодветни технички и организациски мерки за заштита на правата и слободите на лицето за кое се собираат податоци.

(3) Субјектот е должен со интерните политики (Програмата од член 12 од Законот или Проценката на ризик согласно член 9 алинеа 1 и член 11 од Законот) да го пропише опфатот на податоците потребни за проценката на ризикот и спроведувањето на постапката за анализа. Обемот на податоците кои се бараат од клиентот треба да биде пропорционален на ризикот кој за субјектот произлегува од одреден деловен однос или трансакција.

Masa për analizë në lidhje me ofrimin e shërbimeve të brokerimit

Neni 34

(1) Subjekti është i detyruar që të zbatojë masa të analizës së përforcuar të klientit kur rreziku i ndërlidhur me marrëdhënien afariste është i lartë.

(2) Masat e analizës së përforcuar mund të jenë:

1. të identifikojë dhe, nëse është e nevojshme, të konfirmojë identitetin e investitorëve kryesorë të klientit, përderisa klienti është kompani e parregulluar investuese e cila vepron si person i tretë dhe

2. përcaktimi i arsyes për çdo pagesë ose transfer nga dhe ndaj personit të tretë i cili nuk është i kontrolluar.

(3) Kur subjekti, në bazë të nenit 11 të Ligjit, do të vlerësojë se klienti është me rizik të ulët nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, mund të zbatojë masat për analizë të thjeshtësuar të përcaktuara në nenin 14 të këtij Udhëzimi.

Kreu VI.

Mbrojtja e të dhënave personale

Neni 35

(1) Subjekti është i autorizuar për të grumbulluar, përpunuar, ruajtur, dorëzuar dhe për të përdor ato të dhëna personale të cilat në përputhje me këtë Udhëzim janë të nevojshme për vlerësimin e rrezikut dhe zbatimin e procedurës së analizës së klientit.

(2) Gjatë zbatimit të procedurës për analizë të klientit në përputhje me këtë Udhëzim, me qëllim që të sigurohet saktësia e të dhënave personale, identifikimi i padyshimtë i personave në të gjitha rastet e përcaktuara me politikat e brendshme të subjektit të sjellura në përputhje me Ligjin dhe këtë Udhëzim, subjekti ka të drejtë të përpunimit të të dhënave personale të grumbulluara me kopjimin e dokumenteve përkatëse për identifikim personal dhe dokumente të tjera publike të lëshuara nga ana e organeve kompetente shtetërore, me zbatim të masave përkatëse teknike dhe organizative për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të personit për të cilin grumbullohen të dhëna.

(3) Subjekti është i obliguar që me politikat e brendshme (Programi nga neni 12 i Ligjit ose Vlerësimi i rrezikut në përputhje me nenin 9 nënparagrafi 1 dhe nenin 11 të Ligjit) të përcaktojë përfshirjen e të dhënave të nevojshme për vlerësimin e rrezikut dhe zbatimin e procedurës së analizës. Vëllimi i të dhënave të cilat kërkohen nga klienti duhet të jetë proporcional me rrezikun i cili për subjektin rrjedh nga një marrëdhënie e caktuar afariste ose transaksion.

(4) Субјектот е обврзан со внатрешни политики да го пропише постапувањето кон клиентот кога постојат ограничувањата од член 72 од Законот.

Член 36

Ова упатство влегува во сила со денот на неговото донесување.

Член 37

Со влегување во сила на ова Упатство, престанува да важи Упатството за вршење на проценка на ризик од перење пари и финансирање тероризам за субјектите под надзор на Комисијата за хартии од вредност на РМ („Службен весник на Република Македонија“ број 40/2019 од 15.02.2019 година).

Број / Numër 08-524/1

Скопје/ Shkup 09.10.2023

**Комисија за хартии од вредност на Република Северна Македонија
Komisioni I Letrave me Vlerë I Republikës së Maqedonisë së Veriut
Mr.Sc.Nora Aliti**

(4) Subjekti është i detyruar që me politika të brendshme të përcaktojë të vepruarit ndaj klientit kur ekzistojnë kufizimet nga neni 72 i Ligjit.

Neni 36

Ky Udhëzim hyn në fuqi me ditën e miratimit të tij.

Neni 37

Me hyrjen në fuqi të këtij Udhëzimi, shfuqizohet Udhëzimi për kryerjen e vlerësimit të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit për subjektet nën mbikëqyrje të Komisionit të Letrave me Vlerë të RM-së (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 40/2019, datë 15.02.2019).